БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 35 (19.706). • 1987 йил 11 февраль, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига

СОЦИАЛ СОҲАГА ЭЪТИБОРНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Инсон ҳақида ғамхўрлик, социал сиёсат масалалари доимо партиямизнинг диққат-эътиборида бўлиб келди. Мамлакат тараққиётини жадаллаштириш, омманинг ижтимоий-сиёсий активлигини оширишнинг қудратли воситаси бўлган бу масалага КПСС XXVII съездида ленинчасига принципиаллик ва талабчанлик билан баҳо берилди.

«КПСС, — деб таъкидланди партия Марказий Комитетининг XXVII съездга Сиёсий докладида, — меҳнат, турмуш ва маданиятга оид социал масалаларни ҳал қилиш тўғрисида, кишиларнинг манфаатлари ва эҳтиёжларини қондириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилиб боришни барча давлат ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари фаолиятининг қонуни деб ҳисоблайди». Зотан, совет кишиларининг фаровонлигини сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш вазифаси қўйилмоқдаки, у совет кишиларининг қобилиятлари ва истеъдодларини жамият манфаатлари йўлида тўлиқ рўёбга чиқариш учун зарур шарт-шароит яратиб бериш мақсадларига тўла-тўкис мос келиши керак.

Республикамиз меҳнаткашларининг ўн иккинчи беш йилликка ва Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларида ҳам бу борада кенг кўламли мўлжаллар белгиланган. Партиянинг социал сиёсати республикамизда изчил давом эттирилади. Бу мажбуриятларда ўн иккинчи беш йилликда кўплаб меҳнаткашларнинг турар жой шароитлари яхшиланиши, янги мактаблар, мактабгача тарбия муассасалари, поликлиникалар қуриб фойдаланишга топширилиши кўзда тутилган.

Социал ривожланиш соҳасида кўзда тутилган бунёдкорлик ишлари кўлами кенг ва хилма-хилдир. Унда кооперативлар ташкил этиш негизида ҳақ олиб хизмат кўрсатишнинг янги формаларидан кенг фойдаланишдан тортиб мураккаб рўзғор техникасига фирма усулида хизмат кўрсатадиган замонавий марказлар ташкил этиш, республикамиз ва қардош иттифоқдош республикаларнинг олий ҳамда ўрта махсус ўқув юртларида, ҳунар-техника билим юртлари, бевосита корхоналарда олий ва ўрта бўғин мутахассислари, малакали ишчи ва кўплаб оммавий касб ишчилари тайёрлашгача инобатга олинган.

КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди қарорларини амалга ошириш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатаётган республикамиз меҳнат коллективлари социал соҳани ривожлантиришда муайян натижаларга эришмоқдалар. Ўтган йили пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобидан 15,4 минг ўринли клублар, маданият уйлари, 181,9 минг ўринли умумий таълим мактаблари, 51,2 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари ишга туширилди. Аҳолини товарлар ва хизматлар билан таъминлаш, соғлиқни сақлаш, ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик маоши ўсишида силжишлар бор.

Республикамиздаги кўпгина маҳаллий Советларда социал соҳани ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётганлиги яхши маълум. Бир қатор халқ депутатлари Советлари мавжуд резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланиш ҳисобига область, район, шаҳар ва қишлоқларни комплекс ривожлантириш суръатини оширмоқдалар. Жумладан, Фарғона шаҳар Совети ижроия комитети кейинги бир йилда корхона ва муассасалар маблағи ҳисобига социал қурилишлар учун 8 миллион сўм сарфлади. Тошкент область Совети ижроия комитети ўз территориясида олиб борилаётган капитал қурилишлар ҳисобига 1987 йилда уй-жой, социал, маданий-маиший объектлар қурилиши учун қўшимча 19 миллион сўм сарфлашни мўлжалламоқда. Чирчиқ, Бухоро шаҳар Советлари ҳам ўз имконият ва ҳуқуқларидан фойдаланиб, ободонлаштириш ишлари кўламини кенгайтиришга эришмоқдалар. Тошкент тўқимачилик комбинати ишчиларининг социал, маданий-маиший объектлар қурилишида тўрт кун ишлаб бериш юзасидан бошлаган ташаббуси издошлари сафи тобора кенгайиб бормоқда.

Кўриниб турибдики, Советлар социал қурилиш масалалари билан изчил, принципиал шуғулланган, хўжалик ташкилотлари билан ўзаро алоқада иш олиб борган жойда муваффақиятга эришиш мумкин. Албатта, бунинг учун совет ходимларининг фаоллик, ташаббускорлик кўрсатишлари, тасарруфларидаги территорияда жойлашган колхоз-совхозлар ёки корхона, ташкилот ва муассасалар билан алоқа қила билишлари керак.

Маълумки, Советлар Коммунистик партиянинг икки мингинчи йилгача ҳар бир оила алоҳида квартира ёки уй-жой билан таъминланиши тўғрисидаги муҳим кўрсатмасини амалга оширишга масъул этилган. Ҳолбуки, кўп жойларда бу кўрсатмани бажариш юзасидан комплекс программа ишлаб чиқилган эмас. Бу борада қандай имкониятлар ва резервлар борлиги ҳақида чуқур мулоҳаза юритиб кўрилмаётир.

Кўпгина область, район ва шаҳар Советлари ўз территорияларида бирлашма ва юқори идораларга бўйсунувчи корхона, муассаса ва ташкилотларнинг план ва лойиҳаларини кўриб чиқмайдилар. Бу хусусда ўз фикр ва мулоҳазаларини баён этмайдилар. Уй-жой-коммунал ва маданий-маиший қурилишга, халқ истеъмоли моллари, маҳаллий қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга оид жорий ва перспектив планлар тузиб тасдиқланмайди. Жиззах ва Навоий областларида, шунингдек бир қатор район ва шаҳарларда планга киритилган уй-жой, маданий-маиший объектларнинг қурилиш планлари бажарилмаётганлиги сабабини шундан излаш лозим. Яккабоғ район Совети мактаблар қурилиши учун ажратилган маблағдан тўла-тўкис фойдаланмаганлигини қандай баҳолаш керак! Республикамиз жон бошига кўрсатилаётган маиший хизмат ҳажми жиҳатидан иттифоқдош республикалар ўртасида охирги ўринлардан бирида турибди. Савдо тармоқларида давлат мулкини талон-торож қилиш ҳоллари кўп учрамоқда.

«Қайта қуриш, — деб таъкидланди КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида, — социал соҳани устун даражада ривожлантириш, совет кишиларининг яхши меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларига, таълим ва медицина хизматига бўлган талаб-эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондириш демакдир; бу — ҳар бир инсоннинг ва умуман жамиятнинг маънавий бойлиги, маданияти тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш демакдир; бу — жамият ҳаётининг кенг миқёсли туб проблемаларини ҳал этишни одамларни қизиқтираётган кундалик масалаларни ҳал этиш билан қўшиб олиб бора билиш демакдир».

Кўриниб турибдики, социал масала билан шуғулланиш бугунги куннинг долзарб вазифаси. Бу ишда лоқайдлик, эътиборсизлик, принципсизлик каби ҳолларга асло йўл қўйиш мумкин эмас. Вазифа жойларда тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, кенг меҳнаткашлар коллективларини, жамоатчи ташкилотларни бу ишга фаол жалб этиш йўли билан олинган юксак мажбуриятларни муваффақиятли бажаришдан иборат.

Айни вақтда партия ташкилотлари бу ишга кенг кўлам бағишлаш учун ўз таъсир кучидан самарали фойдаланишлари лозим. Зотан эртанги куннинг муваффақиятлари, тараққиётимиз суръатларининг дадил одимлари ана шу ишни қай даражада ҳал этишга боғлиқдир.

АМАЛИЙ ВИЗИТ БИЛАН

МОСКВА, 9 февраль. (ТАСС). ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ республикаси ташқи ишлар министри М. Ожеховский бугун амалий визит билан Москвага келди.

Шу куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе билан М. Ожеховский ўртасида суҳбат бўлди. Суҳбат самимият, муҳокама қилинган ҳамма масалалар юзасидан фикрларнинг бирлиги муҳитида ўтди.

Мажбуриятларни бажариш — шарафли бурчимиз

XII беш йиллик

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўн иккинчи беш йилликка ва Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбуриятлар олиб ишламоқдалар. Бугун мажбуриятларнинг сўнгги бўлимига эътиборингизни жалб этамиз.

Социал ривожланиш соҳасида

560 МИНГТА КВАРТИРА ЎН ИККИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛАДИ.

3,5 МИЛЛИОН КИШИНИНГ УЙ-ЖОЙ ШАРОИТИ ЯХШИЛАНАДИ.

412,5 МИНГ ЎРИНЛИ МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ МУАССАСАЛАРИ;

56,7 МИНГ БЕМОРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИГАН ПОЛИКЛИНИКАЛАР ҚУРИБ БИТКАЗИЛАДИ.

5 ПРОЦЕНТ — АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН ТОПШИРИҚЛАРИ ШУНЧА МИҚДОРДА ОШИРИБ БАЖАРИЛАДИ,

680 МИНГДАН КЎПРОҚ ОЛИЙ ВА ЎРТА БЎҒИН МУТАХАССИСЛАРИ БЕШ ЙИЛЛИК МОБАЙНИДА ТАЙЁРЛАНАДИ.

900 МИНГ МАЛАКАЛИ ИШЧИ ЕТИШТИРИЛАДИ.

Ильич номли колхознинг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Муяссар Азизованинг номи Ургут районидагина эмас, бутун Самарқанд области деҳқонларига ҳам яхши таниш. У бошчилик қилаётган коллектив бир неча йиллардан буён муттасил социалистик мусобақа ғолиблари сафидан ўрин олиб келяпти.

Суратда: илғор бригадир М. Азизова.

А. Тўраев фотоси.

«Баҳор» посёлкаси тикланмоқда

Владимир областининг Маленкий шаҳрида «Баҳор» номи билан аталган янги микрорайон қурилиши бошланди. Қурилишни Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетининг «Узвладимирводстрой» трестига қарашли Қашқадарё ихтисослашган кўчма механизациялашган колоннаси гидромелиораторлари олиб боришяпти. Бу ердаги маҳаллий ҳокимият органлари ўзбекистонлик қардошлари бошлаган ташаббусга пешвоз чиқиб, уларга зарур майдон ва қурилиш жиҳозлари ажратиб бердилар.

Посёлка қурилишининг биринчи навбатида учта 24 квартирали уй, 160 ўринли болалар боғчаси, савдо маркази, кафе, ошхона сингари объектлар ишга туширилиши кўзда тутилган. Дастлабки уй-жойларга Ноқоратупроқ ўлкани ўзлаштириш ниятида келган ўзбекистонлик бунёдкорлар жойлашади.

Илғор иш усули қўл келди

Республикамизда кенг тарқалган иш усулларидан бири — ерларни капитал планировка қилиш методи Ноқоратупроқ ўлка хўжаликларида ҳам оммалашиб бояпти. Республикамиз Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети ихтиёридаги «Узвладимирводстрой» трестининг Жиззах ихтисослашган кўчма механизациялашган колоннаси гидромелиораторлари ўтган йили бу илғор иш усулини биринчи бўлиб Гусь-Хрусталь районининг «Память Ленина» колхози экин майдонларида бошлашганди. Тажриба кутилган самарани берди. Хўжалик асосан ботқоқзор майдонларнинг ҳар гектаридан 450 центнердан силосбоп экинлар, 29,5 центнердан 36 центнергача дон, 230 центнердан картошка етиштиришга муваффақ бўлди.

Олдинига тажриба қўлланилаётган экин майдонларига кетган сарф-харажат 9,5 йилда қопланиши тахмин қилинган эди. Лекин ўтган йилги ҳисоб китоблар бу муддат қарийб 3,5 йилга қисқаришини ва сарфланган маблағ ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам 6 йилдаёқ ўз ўрнига қайтиб тушиши мумкинлигини кўрсатмоқда.

Яна шу нарса диққатга сазоворки, капитал планировкадан сўнг ерларга экиш олдидан ишлов бериш жараёнлари бирмунча осонлашди ва қулайлик касб этди.

Ҳозир колхоз базасида бошқа хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларининг қишки ўқувлари ҳамда бу илғор тажрибани улар ўз ерларида кенг қўллашлари учун семинарлар ўтказилмоқда.

Г. ГОРЕЛИК.

Ветераннинг шахсий намунаси

Учқўрғонлик йўлсозлар ўз ҳамкасблари меҳнат ветерани Раҳимжон Содиқовни «Уй-фикрлари теран, ҳамиша ишга шай, пухта, бағри кенг устоз», дейишади. Кўксини безаб турган Октябрь Революцияси, «Ҳурмат Белгиси» орденлари, «Социалистик мусобақа ғолиби» нишони шунингдек кўплаб фахрий ёрлиқлар моҳир автогрейдер машинистининг шонли меҳнат йўлидан дарак бериб турибди

Тажрибали йўлсоз меҳнат ва ҳаётда шахсий намуна кўрсатяпти. Ўзи бошлиқ бўлган бригадани илғорлар даражасига олиб чиқди. Бригада ишчилари вақтдан анча ўзиб ишламоқдалар. Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача беш йилликнинг икки ярим йили ҳажмидаги ишни адо этиш — коллективнинг эзгу нияти.

Ўтган беш йилликни салкам икки ҳисса қилиб адо этган Раҳимжон ака Содиқов янги йилда зарбдорларча меҳнат қиляпти. Улуғ Октябрнинг юбилейини беш йилликнинг тўрт йили ҳажмидаги ишни бажариш билан кутиб олиш учун ғайрат-шижоат кўрсатяпти.

Мана тўрт йилдирки, ўз машинасини ремонтсиз ишлатяпти.

Ҳ. МАҲМУДОВА, В. ЛУГАНСКИЙ.

СССР Министрлар Советида

СССР Министрлар Совети Президиуми 9 февраль куни СССР министрликлари, идоралари раҳбарларининг ҳамда иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари вакилларининг иштирокида ўтказилган мажлисида КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумининг қайта қуриш ва партиянинг кадрлар сиёсати тўғрисидаги қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев докладида баён этиб берилган вазифалар ҳамда йўл-йўриқларни бажаришга оид биринчи навбатдаги чора-тадбирлар ҳақидаги масалани кўриб чиқиб, уларга оғишмай амал қилиш ва ижро этиш учун қабул қилди.

СССР Министрлар Советининг доимий органларига, министрликлар, идораларга ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига қайта қуришни, аввало самарадорлик ва сифат, фан-техника тараққиёти, социал соҳадаги қайта қуришни жадаллаштириш юзасидан амалий ишларни авж олдириб юбориш таклиф этилди. Социализмнинг, планли системамизнинг ғоят катта имкониятлари рўёбга чиқарилишига, инсон омили ҳар томонлама намоён этилишига амалда эришиш зарур.

Хўжалик раҳбарлиги органлари ишлаб чиқариш соҳасида демократия, ошкоралик ривожлантирилишини, ишда принципиаллик, танқид ва ўз-ўзини танқид, камчиликларга муросасизлик вазияти вужудга келтирилишини таъминлашлари лозим. Ҳар қандай иш соҳасида барча меҳнаткашлардан юксак даражадаги интизом, уюшқоқлик ва топширилган иш учун масъулият, профессионал маҳоратни муттасил ошириб бориш, илғор техника ва технологияни эгаллаш, ташаббускорлик ва ижодкорлик талаб этилишига асосланиб, меҳнат коллективлари, барча меҳнаткашлар қайта қуришга актив жалб этилишлари лозим.

Министрликлар, идоралар, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, барча хўжалик кадрлари олдига тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлашга, корхоналар ва бирлашмаларнинг пировард иш натижалари учун раҳбарлар билан меҳнат коллективларининг кенг мустақиллигига ҳамда оширилган масъулиятига асосланган раҳбарликнинг иқтисодий методларини тезроқ ўзлаштириб олиш вазифаси қўйилди.

Мажлисда давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида КПСС Марказий Комитети Пленуми маъқуллаган СССР Қонуни лойиҳасини чуқур ва ҳар томонлама ўрганиш ҳамда муҳокама қилишни ташкил этиш тўғрисидаги масала батафсил кўриб чиқилди. Бу қонун лойиҳаси партиянинг иқтисодий стратегиясини узвий сингдириб олди ва у бошқарувнинг яхлит системасини яратиш пойдевори бўлади. Бу ҳужжатнинг ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини эътиборга олиб, муҳокама юзаки ўтишига йўл қўйиб бўлмаслиги таъкидланди. Хўжалик юритиш янги методларини пропаганда қилиш, уларни меҳнат коллективларида чуқур ўзлаштириб олиш учун муҳокамадан мумкин қадар кўпроқ фойдаланилиши лозим.

СССР Министрлар Советининг Президиуми кадрлар сиёсатини жиддий равишда янгилаш, уни мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш учун кураш билан чамбарчас боғланган чинакам замонавий сиёсатга айлантириш зарурлиги тўғрисида Пленум кўрсатмаларига амал қилиб, бошқарув органларидан янги шароитда хўжалик юритиш самарадорлигини таъминлаш, фан-техника тараққиёти соҳасида илғор марраларга эришиш учун кадрларнинг жавобгарлигини оширишга алоҳида эътибор беришларини талаб қилди. Айниқса давлат қабули шароитида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш борасидаги ишларнинг аҳволига катта эътибор берилди. Социал-маданий ва хўжалик қурилишида муваффақиятларга эриша оладиган билимдон, ташаббускор ходимларни корхоналар ва бирлашмаларга раҳбарлик қилишга кўтариш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

СССР министрликлари, идораларига, марказий экономика органларига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига замонавий талабларни ҳисобга олиб, иш услуби, форма ва методларини қайта қуришни жадаллаштириш, бюрократизм, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик, сусткашлик ва турғунлик кўринишлари, кадрларнинг тафаккури ва амалий фаолиятидаги қолоқлик қатъиян тугатилишига эришиш топширилди.

Мажлисда хўжалик фаолиятидаги социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш, раҳбар кадрларни ва барча меҳнаткашларни ҳуқуқий тарбиялашни кучайтириш, шунингдек корхоналарда, бирлашмалар ва ташкилотларда мавжуд текширишлар практикаси юзаки бўлмай, балки ишга ёрдам бериши учун уни тартибга солиш чоралари белгиланди.

Республикалар Министрлар Советларининг, министрликлар, идораларнинг ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг диққат-эътибори умумий овқатланишни, маиший хизматни ҳамда совет кишиларининг талаб-эҳтиёжларини қондириш билан бевосита боғлиқ бўлган ва уларнинг манфаатларига мос бўлиб тушадиган бошқа баъзи соҳаларни ташкил этиш кооператив формаларини кенг оммалаштириш юзасидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг қарори билан маъқулланган тадбирларни сўзсиз амалга ошириш зарурлигига қаратилди.

СССР Министрлар Совети Президиуми СССР министрликлари ва идораларидан, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларидан куч-ғайратни 1987 йилги планнинг сўзсиз бажарилишига қаратишларини талаб қилди. Февраль ойи планини бажарибгина қолмай, балки шу йил январь ойида бир қанча тармоқларда белгиланган топшириқлардаги қолоқлик ўрнини тўлдириш учун зарур чоралар кўрилсин.

Ишда туб бурилиш ясаш, ҳар бир бригада, участка, цехнинг, ҳар бир корхона ва бирлашманинг, колхоз ва совхознинг юқори унумли меҳнат қилиши асосида меҳнат коллективлари беш йилликнинг иккинчи йилига қабул қилган социалистик мажбуриятларни бажариш, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳамма ишлар қилиниши лозим.

Президиум мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков нутқ сўзлади.

(ТАСС).

«ЯНА СИЗЛАР БИЛАН БИРГАМАН...»

Кўпмиллатли мамлакатимиздаги барча халқлар ва элатларнинг вакиллари Александр Сергеевич Пушкинни шеърият қуёши деб атайдилар. А. С. Пушкин вафот этган куннинг 150 йиллиги арафасида Тошкентда улуғ рус шоири хотирасига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечани Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Яшин очди. Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси раисининг ўринбосари, республика халқ ёзувчиси Асқад Мухтор А. С. Пушкиннинг ҳаёти ва ижод йўли, мамлакат ва жаҳон адабиётини ривожлантириш учун шоир меросининг бебаҳо аҳамиятга эга бўлганлиги тўғрисида доклад қилди.

Улуғ рус халқининг улуғ фарзанди Александр Сергеевич Пушкин ҳар бир авлод янгидан кашф этадиган барҳаёт истеъдод эгаларидандир, деб уқтирилди кечада. Пушкин зўравонлик, шафқатсизликдан ғоят нафратланарди. Шунинг учун ҳам у жаҳонда урушларга ўрин бўлмаслиги кераклигига ишончи комил эди, халқлар адоватни унутиб, улуғ оилага бирлашадиган даврни орзу қиларди. Коммунистик партия ва совет халқи, яхши ниятли барча кишилар уруш хавфига қарши қатъият билан кураш олиб бориб, бугунги кунда айни шу тўғрида орзу қиляптилар.

Тантанали кеча қатнашчилари — ишчилар ва студентлар, ўқувчи ёшлар, зиёлиларнинг вакиллари Александр Сергеевич Пушкиннинг ижоди одамлар ақли ва қалбига жуда катта таъсир кўрсатаётганлиги тўғрисида гапирдилар. Шоир ижоди жамиятнинг барча табақаларига ғоят манзур бўлмоқда. Шоир халқ қалбига кира олди, ўзи эъзозлаган оддий меҳнаткаш инсон характеридаги энг юксак ва гўзал ҳислатларни очиб бера олди. Шунинг учун ҳам у барча халқлар учун ҳамиша ўз даврининг энг буюк шоирларидан бири бўлиб қолади.

Ўзбекистонда А. С. Пушкин асарлари унинг ўз тилида ва ўзбекистонлик сўз усталари таржимасида кўп марта нашр этилди. Адиб асарлари мактаб дарсликларига ва бадиий нашрларга киритилди. Пушкин умримизнинг турли даврида бизга ҳамроҳдир. Биз болаликда унинг ажойиб эртаклари билан танишамиз, ўсмирлик чоғимизда унинг шеъриятидан дўст бўлишни, севишни ва жасорат кўрсатишни ўрганамиз, камолот фаслимизда унинг фалсафий асарлари хусусида фикр юритиб, ижодидаги янги-янги ажойиб қирраларни яна бир бор кашф этамиз.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Б. Усмонхўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, Т. А. Алимов, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, Ҳ. А. Алимова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Ғ. З. Заҳриддинов, В. В. Сударенков, С. У. Султонова ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

• *Ишга тушириладиган объектларда*

НИҲОЯТ ИШ ЮРИШДИ

Тошкент тепловоз ремонт заводи Андижон филиалининг биринчи комплекси бу йил ишга туширилиши лозим. Филиалда тепловоз двигателларига эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилиши мўлжалланган. Ҳозир Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 162-трести 5-қурилиш бошқармаси бинокорлари бутун куч-ғайратларини ана шу мақсадга бўйсундиришган.

— Объект қурилишига ажратилган 5 миллион 400 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларининг катта қисмини бажариб қўйдик, — дейди бошқарма бош инженери Игорь Кисин. — Ҳозиргача 4 миллион 300 минг сўмлик иш бажарилди. Комплекснинг биринчи ишга тушириладиган объекти маъмурий-маиший корпус ва ундан корхонага ўтиладиган галереядан иборат бўлади. Шу жойнинг ўзида тозалаш иншоотлари, техник эҳтиёжлар учун ишлатиладиган сув резервуарлари, компрессор ҳамда омборхоналар бунёд этилади.

Қурилиш жадал усулда олиб борилмоқда. Барча бинокорлик конструкциялари ва жиҳозлари қўшни Финляндиядан келтирилган. Табиийки, қурилиш ва ускуналарни ўрнатиш ишлари финляндиялик ҳамкасблар лойиҳаси асосида олиб борилади.

Дастлабки ишга тушириладиган комплекс объектларида Набижон Хотамов ва Қурбон Шукуров етакчилик қилаётган бригадалар меҳнат қилмоқда. Бетончи Баҳодир Умаров, дурадгор Элмурод Холиқов, электр пайвандчилар Ашир Усмонов ва Сайдамат Раҳмонов каби ишчилар энг юқори натижаларни қўлга киритишаётир. Уларнинг ҳар бири турдош ихтисосларни эгаллаб олишган.

5-қурилиш бошқармаси қурувчилари билан «измаиз» республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг пудратчи ташкилотлари иш олиб боришмоқда. «Промэнергомонтаж» тресті коллективи технологик ускуналарни монтаж қилиб, создлашмоқда. «Ферганнефтехиммонтаж» трестининг Андижон механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорлари тозалаш иншоотлари билан инженерлик коммуникациялари тармоғини бунёд этишмоқда.

Шу йилнинг ўзида объектнинг иккинчи ёрдамчи комплексини қуриш ҳам бошлаб юборилади. Объект 1988 йилда фойдаланишга топширилади. Бу комплекс таркибига 540 ўринга эга шаҳар ҳунар-техника билим юрти қурилиши ҳам киради.

Афсуски, кўп вақтдан бери филиал қурилишидаги иш суръати ҳеч кимни қониқтирмай келди. Муҳим иншоотни барпо этиш беш йилдан бери чўзилиб ётарди. Бунга сабаб объект ишга тушириш планига вақтида киритилмаганлиги эди. Шу муносабат билан йилдан-йилга зарур бўлган материал ва маблағ ресурсларини ажратиш ҳам ўз вақтида планлаштирилмади. Оқибатда буюртмачи — Тошкент тепловоз ремонти заводи қурувчиларга ўз вақтида кераклм ускуналарни етказиб беролмади.

Шу кунларда объект қурилишида ишлар яхшиланди. 5-қурилиш бошқармаси коллективи муҳим вазифа — дастлабки асосий комплексни ўз муддатида фойдаланишга топшириш учун бутун куч-ғайратни ишга солмоқда.

В. ТИРИН.

• КПСС XXVII съезди қарорлари—ҳаётга!

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ЯНГИ БОСҚИЧДА

Партия XXVII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг кейинги қарорларида кўрсатилганидек мамлакат экономикаси ривожини жадаллаштириш барча давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, жумладан, халқ депутатлари Советларининг ишини қайта қуришни тақозо этади. Чунки Советлар халқ оммасини мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга сафарбар қилувчи асосий бўғинлардан биридир. Социалистик демократияни, унинг барча жиҳатлари ва кўринишларини янада ривожлантириш жамият ривожини тезлаштиришнинг муҳим омили ҳисобланади. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш учун халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги қарори маҳаллий ҳокимият органларининг мустақиллиги ва активлигини ошириш йўлида партия томонидан изчил ва ҳаққоний йўл тутилаётганлигини кўрсатиб турибди.

Республикамизда ўз ишини қайта қуришга астойдил киришаётган, янгича ўйлаб, янгича иш услубларини қўллаётган Советларнинг сони кўпайиб бормоқда. Маҳаллий Советлар ўз ҳуқуқларидан тўлароқ фойдаланиб область, район, шаҳар ва қишлоқларни комплекс тарзда ривожлантиришга эришмоқдалар. Масалан, Фарғона шаҳар Совети ижроия комитети ўтган йили шаҳарда жойлашган корхона ва муассасалар маблағи ҳисобига беш миллион сўмлик уй-жой қурди. Миллион сўмдан ортиқроққа соғлиқни сақлаш муассасаси, 320 ўринли мактаб биноси, 240 ўринли болалар боғчаси қуриб ишга туширилди. 1987 йили корхона ва муассасалар ҳисобига фақат шаҳарни ободонлаштиришгагина бир миллион сўм сарфлаш мўлжаллаб қўйилди. Бундай мисолларни Чирчиқ, Бухоро, Наманган, Самарқанд шаҳарларидан ҳам келтириш мумкин.

Маълумки, ҳар бир Совет территориясида олиб борилаётган капитал қурилишлар умумий суммасининг 10 проценти уй-жой, социал, маданий-маиший объектлар қурилишига сарфланиши лозим.

Кўриниб турибдики, маҳаллий Советлар ижроия комитетлари юқори ташкилотларга бўйсунувчи муассаса ва корхона раҳбарлари олдида, илгаригидек, илтимос қилувчи эмас, балки ўз ҳуқуқидан фойдаланиб кўрсатма берувчи органга айланиб бормоқда. Айни пайтда қатор маҳаллий Советлар ўз ҳуқуқларидан журъатсизлик билан, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасидаги ўз ваколатларидан суст фойдаланмоқдалар.

Кўпгина область, район ва шаҳар Советлари ўз территорияларида жойлашган ва юқори идораларга бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг план лойиҳаларини кўриб чиқмайдилар, улар юзасидан ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини баён этмайдилар.

Агросаноат комплексига раҳбарлик қилиш, деҳқончилик ва чорвачиликда бригада пудратига ўтишни ҳамма жойда жорий қилиш, хўжалик юритишнинг иқтисодий усулига ўтиш, хўжалик раҳбарларининг масъулиятини ошириш ишларида ҳали камчиликлар кўп.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг мамлакат агросаноат комплексида хўжалик юритишнинг иқтисодий механизмини янада такомиллаштириш тўғрисида белгилаган тадбирлари республикамиз Советлари томонидан тўла-тўкис амалга оширилмаётгани сир эмас. Ҳолбуки, тегишли маҳсулотларни умумиттифоқ ва республика фондларига етказиб бериш юзасидан беш йилликлар бўйича қатъий планлар белгиланиши лозим эди. Бу планнинг бажарилишидан қолган барча маҳсулотларни жойлардаги аҳолига сотиш, қайта ишлаш ёки бошқа зарур бўлган маҳсулотларга айирбошлаш имкониятини берган бўлур эди. Афсуски, ушбу кўрсатма амалга ошмади. 1987 йили ҳам яна эскичасига иш тутилмоқда, область ва районларга, районлар эса колхоз ва совхозларга шу маҳсулотларнинг давлат харид планларини етказдилар, холос. Бу хўжаликларнинг, маҳаллий органларнинг манфаатдорлигини сусайтириши табиий.

Кўпгина ҳаётий муҳим масалаларни Совет сессиясида кўришдан олдин меҳнат коллективларида, гражданлар орасида маслаҳат тариқасида муҳокама қилинмоқда, шу масалалар бўйича қарор лойиҳалари матбуотда эълон қилиниб, аҳолининг фикр ва мулоҳазалари ўрганилаётир. Масалаларни тайёрлашга Советларнинг доимий комиссиялари, мутахассислар кўпроқ жалб қилинмоқда. 1986 йили республикамизнинг барча маҳаллий Советлари томонидан муҳокама қилинган масалаларнинг 60 процентига яқинини доимий комиссиялар тайёрлади, саккиз мингга яқин масала бўйича доклад ва қўшимча докладлар қилинди.

Халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари, уларнинг бўлим ва бошқармалари ўтган йили ўзларининг амалий ишлари юзасидан аҳоли ўртасида ҳисоб бердилар. Уларнинг ҳисобига бағишланган 16605 йиғилишда уч миллионга яқин меҳнатчи қатнашди. Маҳаллий Совет депутатларининг 90 процентдан ортиғи ўз сайловчилари олдида икки мартадан ҳисоб бердилар. Улар берилган 91 минг наказнинг 69 мингтаси ёки 75,8 проценти бажарилди.

Бироқ кўпгина халқ депутатлари Советларининг сессияларни ўтказишга оид фаолияти бугунги кун талабига жавоб бермайди. Кўпинча докладлар амалий характерда бўлмаётир, уларда камчиликлар, уларни келтириб чиқарган сабаблар очиб ташланмайди, ишни яхшилаш бўйича режалар аниқ белгиланмайди, сессияда депутатларнинг активлиги таъминланмаётир. Ховос, Томди, Деҳқонобод, Ёзёвон, Қамаши, Бўстонлиқ, Олот районлари ва бир қатор бошқа Советлар сессияларида депутатлар томонидан айтилган фикр ва мулоҳазаларнинг бажарилиши ҳақидаги ахборотлар эшитилмайди. Шунинг учун ҳам ҳар бир сессияда 3-5 депутат сўзга чиқади, холос. Улар ҳам олдиндан тайинлаб қўйилади.

Кегайли, Нукус, Бўка, Қизилтепа, Янгиариқ каби районлар ва кўпгина қишлоқ Советлари сессияларида қабул қилинган қарорларда конкретлилик кам. Уларда ҳар бир давлат ва хўжалик органларининг, лавозим эгаларининг, депутатларнинг, жамоатчининг вазифалари, уни бажариш муддатлари белгиланмайди.

Халқ депутатлари Советларининг қарорлари ижроия органлар ва хўжалик ташкилотлари томонидан қандай бажарилаётганини назорат қилишнинг асосий усулларидан бири ҳисобланган депутат сўровига кўпгина Советлар эътибор бермаяптилар. Масалан, Андижон, Косонсой шаҳар Советларида, Норин, Когон ва Ўзбекистон район Советларида ўтган йили битта ҳам депутатлар сўрови муҳокама қилинмади.

Партия XXVII съездининг меҳнаткашларни, меҳнат коллективлари ва ташкилотларни давлат ва жамоат ҳаётий масалаларини ҳал қилишга кўпроқ жалб қилиш йўли билан ўз-ўзини бошқаришга ўтиш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмасини бажаришга жойларда эътибор берилмаётир.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари меҳнат коллективлари ва уларнинг корхоналар, муассасалар, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисидаги СССР қонунининг амалда бажарилишини таъмин этмаётирлар. Ушбу қонунга мувофиқ меҳнат коллективлари давлат ва жамоат ишларини муҳокама қилиш ва ҳал этиш, ишлаб чиқариш ва социал ривожлантиришни планлаштириш, кадрлар тайёрлаш ва уларни жой-жойига қўйиш, корхоналар ва муассасаларни бошқариш, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш масалаларини, барча маблағлардан фойдаланиш масалаларини ҳал қилишда қатнашишлари лозим.

Социалистик мусобақани ривожлантириш, илғор иш методларини кенг ёйиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, касб малакасини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш маҳаллий Советлар фаолиятининг ўзига хос йўналишларидир. Маҳаллий Советларнинг назорат қилиш фаолиятлари сустлиги туфайли ҳатто Андижон, Бухоро, Навоий каби йирик шаҳарларда жойлашган завод ва фабрикаларнинг, қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари ҳам ўз корхоналарининг жорий ва перспектив планлари лойиҳасини коллектив йиғилишларида кўриб чиқишмайди.

Меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонун талабларини мукаммал амалга ошириш корхоналарда давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашнинг, маҳсулот сифатини яхшилашнинг, мустақилликни жорий қилишнинг асосий омилидир. Маҳаллий Советлар бу қонуннинг бажарилишини корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларда ташкил этилган депутат группалари орқали амалга оширишлари мумкин. Бу ишга совуққонлик билан қараш оқибатида қатор маҳаллий Советлар ижроия комитетлари кўпгина меҳнат коллективларидаги депутатларнинг группаларига уюшишларига ёрдам бермадилар. Бухоро, Қашқадарё ва Навоий областларининг колхоз ва совхозларида, фермаларида депутатлар группалари умуман йўқ. Самарқанд областининг бир қатор район ва шаҳарларидаги, Сурхондарё областининг Қумқўрғон, Андижон областининг Ленин районларидаги депутат группалари номигагина тузилган, холос.

Қонунлар, қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини назорат қилишда Советларнинг доимий комиссиялари имкониятларидан унумли фойдаланилмаётир. Боёвут, Вобкент, Гурлан, Коммунистик, Комсомол, Ромитан район Советларининг доимий комиссиялари ишлари қониқарли эмас. Хатирчи район Советининг социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш доимий комиссияси ўтган йили бир марта ҳам йиғилиш ўтказмади.

Қабул қилинган план ва мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш, сифатли ва арзон маҳсулот етказиш йўлида маҳаллий Советлар депутатларининг ташаббусларини ўрганиш, умумлаштириш ва оммалаштириш Совет ижроия органларининг асосий вазифаларидандир. Бу соҳада кўпгина Советлар сезиларли ишларни амалга оширдилар. Маҳаллий Совет депутатларидан 27403 киши 1986 йил планини муддатидан олдин бажарди, улардан 1128 нафари икки йиллик планни адо этди. Депутатлардан 932 киши бригада бўйича ҳар гектар пахта майдонидан 40-50 центнердан, 40 киши эса 50 центнердан юқори ҳосил етиштирди, 261 сут соғувчи ҳар бош сигирдан 3500 килограммдан орттириб сут соғиб олди. 25 мингдан ортиқ депутат 1987 йил планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги кунигача бажариш мажбуриятини олиб ишламоқда.

Аммо Советларнинг ҳамма депутатлари ҳам ташаббускор илғор ишчи, колхозчи, хизматчилар эмас. Депутатлик бурчини тўла бажармаётган, кўрсатилган ишончга номуносиб иш қилаётганлар ҳам учраб турибди. Ўтган йили республикамиз бўйича маҳаллий Совет депутатларидан 167 киши сайловчилар томонидан чақириб олинди. Депутатлар раҳбарлик қилаётган бир қатор колхоз ва совхозлар, бўлим ва бригадалар ўтган йили пахта тайёрлаш планини уддалай олмадилар, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини камайтириб юбордилар. Сайловчилар олдида бир йилда икки марта ҳисоб бериш ўрнига 3291 депутат фақат бир мартадан ҳисоб берди.

Маҳаллий Совет депутатларига берилган наказларнинг республика бўйича 76 процентга яқини бажарилгани ҳолда Риштон ва Хива районларида 38 процент, Бўзатов, Навоий, Тахтакўпир, Шаҳрисабз районларида, Марғилон ва Ленин шаҳарларида 50 процентга яқини бажарилди, холос.

Кўпчилик область, район, шаҳар Советлари, барча қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетлари тегишли Советларнинг ўтган йили декабрь ойида ўтказилган сессияларида 1987 йилга мўлжалланган иқтисодий ва социал ривожланиш тўғрисида қилган докладларида тегишли Совет депутатларига берилган наказларнинг қанчаси бажарилганлиги, қанчаси 1987 йил планига киритилганлиги тўғрисида лом-мим демадилар. Бундан кўриниб турибдики, кўпгина Совет ижроия комитетлари Ўзбекистон ССР Конституциясининг «сайловчиларнинг наказларини кўриб чиқадилар, иқтисодий ва социал ривожланиш планларини ишлаб чиқиш ва бюджетни тузишда уларни ҳисобга оладилар, наказларнинг бажарилишини ташкил этадилар ва наказлар қандай бажарилаётганлигидан гражданларни хабардор қиладилар» деб белгиланган 95-моддасига амал қилмадилар.

Маълумки, Ўзбекистон ССР Конституциясининг 87-моддасида Советларнинг ижроия органлари Советларга ва аҳоли олдида мунтазам ҳисоб бериб туришлари, ўз ишлари ва қабул қилган қарорлари ҳақида аҳолини хабардор қилиб туришлари зарурлиги белгиланган. Республикамизнинг бир қатор Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари қабул қилган қарорларини аҳолига етказмайди, баъзан эса ижрочиларга ҳам юбормайдилар. 1986 йил давомида 9 та Совет ижроия комитети, уларнинг 168 бўлим ва бошқармалари аҳоли олдида ҳисоб бермадилар. Бу соҳада Қашқадарё, Фарғона, Хоразм областларининг шаҳар ва районларида Конституция қоидаларини бузиш ҳоллари содир бўлди. Учқудуқ шаҳар ва Нишон район Советлари ижроия комитетларининг битта ҳам бўлим ва бошқармаси аҳоли ўртасида ҳисоб бергани йўқ. Бу камчиликларга область Советлари ижроия комитетлари бефарқ қараб келаётганликлари билан келишиб бўлмайди.

Область, район ва шаҳарларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва уларни сақлаш борасида давлат бошқаруви ҳамда давлат назорати ўрнатиш халқ депутатлари тегишли Советларига ва уларнинг ижроия комитетларига юклатилган. Кейинги йилларда бу соҳада анча ишлар қилинди, анчагина саноат корхоналарида ишлатилган сувни тозаловчи, чанг ушловчи қурилмалар ишга туширилди. Қишлоқ хўжалиги экинларини зараркунандалардан муҳофаза қилишда инсон соғлиғига, ҳайвонот дунёсига сезиларли зарар етказувчи химикатлардан фойдаланишдан воз кечиб биологик усулни кенг қўллаётган районлар сони кўпайиб бормоқда. Сирдарё областининг Боёвут районида ўсимлик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усулига ўтиш туфайли ҳар гектар ер ҳисобига сарфланадиган маблағ 48 сўмга камайтирилди. Еппасига биологик методга ўтиш таъминланганлиги Наманган областида табиат мувозанатини меъёрга келтиришга ёрдам берди.

Бироқ ўсимлик зараркунандаларига биологик йўл билан қарши курашиш тажрибаси ҳамон суст оммалашмоқда. Фарғона, Қашқадарё, Жиззах, Навоий областлари маҳаллий Советлари бу масалага етарли эътибор бермаяптилар. Фойдали ҳашаротлар етиштирувчи биофабрикалар, линиялар қуриш, борларидан унумли фойдаланиш ўз ҳолига ташлаб қўйилмоқда. Маҳаллий Советлар, уларнинг доимий комиссиялари ижроия комитетлари ва халқ депутатлари бу масалада фаолиятни оширишлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида қайта қуриш вазифалари Советлардан таъсирчан ва қатъият билан ҳаракат қилишни талаб қилаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари, уларнинг ижро органлари, барча жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг бугунги асосий вазифаси КПСС XXVII съезди қарорларини амалга ошириш, иқтисодий ва социал тараққиётни жадаллаштиришни таъминлаш йўлида ўзларининг ташкилий-оммавий иш формалари ва усулларини такомиллаштира бориб, тегишли область, район, шаҳар ва қишлоқни комплекс иқтисодий-социал ривожланишига эришишдан иборат. Бу 1987 йилга ва умуман, ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган план ва социалистик мажбуриятларнинг ортиғи билан бажарилишини таъминлашнинг муҳим гаровидир.

Виталий Кнутов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси — «Каршистрой» бошқармасига қарашли «Промжилстрой» трести 5-механизациялашган кўчма колоннасининг энг яхши коллективларидан бири. Бригада бунёдкорлари Нишон районидаги Ҳамза номли совхозда йирик чорвачилик комплексини бунёд этишда ғайрат кўрсатмоқдалар. Коллектив Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача беш йилликнинг икки йили топшириғини адо этиш йўлида бутун имконият ва резервларини ишга соляпти.

Суратда: бригаданинг илғор ишчиларидан Г. Чудинов (чапда) ва Қ. Қодиров.

Ш. Шаропов фотоси (ЎзТАГ).

АГРОСАНОАТ ХАБАРЛАРИ

БЎРДОҚИБОҚАРЛАР ҒАЛАБАСИ

Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхози чорвадорлари гўшт тайёрлаш ярим йиллик планини бажардилар. Улар давлатга 20 тонна юқори сифатли гўшт сотишди. Гўштга топширилган қорамолларнинг тирик вазни ўртача 400—450 килограммни ташкил этди.

Т. ЮСУПОВ.

ПУХТА ҲОЗИРЛИК

Балиқчи районидаги «Коммунист» колхозида дала ишлари уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Бу ерда маҳаллий ўғит жамғаришга катта эътибор берилияпти. Машина-механизмлар қувватидан унумли фойдаланилаётганлиги туфайли ҳар куни 120-140 тонна ҳосил хамиртуруши дала бошига ташиб чиқарилаётир. Хўжалик далаларида шўр ювиш ҳам жадаллик билан давом эттирилмоқда.

С. ЙИГИТАЛИЕВ.

* * *

Шунингдек, редакциямизга жамоатчи мухбирлардан бухоролик **Ф. Қурбонов, И. Ҳамроев, Ф. Шарипова,** андижонлик **Ҳ. Рустамов, М. Чумирзаев, М. Абдуқодиров,** қашқадарёлик **Ж. Юсупов, И. Усмоновлар** ҳам дала ва фермалардаги ибратли ишлар ҳақида хат-хабарлар йўллашган.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ДЕПУТАТИ С. О. АЗИМОВНИНГ ВАКОЛАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ТЎХТАТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ С. О. Азимов ўз депутатлик ваколатларини зиммасидан соқит қилиш тўғрисида шахсан ариза берганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

«СССРда халқ депутатлари статуси тўғрисида» СССР Қонунининг 10-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон ССР 124-Марғилон сайлов округидан Миллатлар Совети депутати Сарвар Олимжонович **Азимов**нинг ваколатлари муддатидан илгари тўхтатилган, деб ҳисоблансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 йил, 9 февраль.

ФАН-ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ГЕОЛОГЛАР КЎМАКЧИСИ

Фан-техника тараққиёти жадаллашган сари илмий ахборотлар оқими кўпая боради. Мутахассислар ўзлари учун керакли янгиликларни ўрганиб боришларида фан-техника ахборотларининг автоматлаштирилган системалари жуда асқотади.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги геологик-иқтисодий тадқиқотлар методик экспедицияси билан геология илмий-техника жамияти республика правлениеси «Минерал» автомат системасини яратди. Бу система Ўрта Осиё республикаларидаги геология ташкилотлари ва корхоналарининг илмий ходимлари билан инженер-техникларини фан, техника ютуқлари ва илғор тажрибалардан вақтида, изчил хабардор қилиб бора олади.

«Минерал» илмий-техника ахборотлари автомат системаси электрон-ҳисоблаш машинаси ёрдамида иш кўради. Унда ҳужжатларнинг реферат баёни картотекаси, илмий-техника кутубхонаси, микрофильм қилинган геологик ҳисоботлар фондлари бор. Буларнинг ҳаммаси мутахассисларга Иттифоқимиз ва жаҳонда геология соҳасида рўй бераётган янгиликларни изчил ўрганиб бориш имконини беради. «Минерал» автомат системаси республика илмий-техника ахборотлари системаси билан муқобиллашган бўлиб, математиқ «таъминоти» ҳам бир хил. У йилига 500 мингдан ортиқ информацион материаллар бериши мумкин. Бир йилда келтирадиган иқтисодий самараси эса 100 минг сўмдан ошади.

Мазкур система геологик изланиш натижаларига оид информацион материаллардан нусхалар кўчириб бера олади. Ўрта Осиёдаги барча информацион бўлинмаларда махсус аппаратлар бўлгани учун микрофильмлардаги ҳисоботлардан ёзма нусха (қоғозда) олса бўлади. Айни чоғда бу ерда регионнинг геология соҳасига доир эълон қилинмаган ахборотлар магнит лентасига ёзиб олинган бўлиб, улар асосида тармоқ ахборот базасини керакли маълумотлар билан таъминлаб борилади.

«Минерал» системаси геологиядан ташқари халқ хўжалигининг турдош тармоқлари мутахассисларига ҳам хизмат кўрсатади. Бу система СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ҳам намойиш этилди.

М. КОМИЛХЎЖАЕВА.

МАҚОЛАЛАРИМИЗ ИЗИДАН

«ЯНА ДАБДАБАБОЗЛИКМИ?»

БУХОРО. (ЎзТАГ мухбири А. Фозилов). Шовқин-сурон ўрнига конкрет куч-ғайрат сарфланиши биланоқ ишлар юришиб кетди. ЎзТАГ мухбирининг «Яна дабдабабозликми!» сарлавҳали мақоласида гап борган Бухородаги троллейбус линияси ниҳоят фойдаланиш учун қабул қилинди.

Эслатиб ўтамиз: гап чала объектни «ишга тушириш» муносабати билан Бухоро шаҳар ижроия комитети раҳбарлари уюштирган тантанали митинг тўғрисида борган эди. Ўша пайтда 14 километрли троллейбус линиясидан фақат 4 километри тайёр бўлиб, депо, кичик станциялар, бошқа хизмат бўлимлари ишламаётган эди. Линияни қабул қилиш тўғрисидаги акт имзоланмаган бўлишига қарамай, минбардан тантанавор нутқлар, ғолибона рапортлар ва ваъдалар баралла янгради.

Мақола 1986 йил 28 декабрда босиб чиқарилгандан кейин Бухоро шаҳар партия комитети, шаҳар Совети ижроия комитети шаҳар учун муҳим бўлган қурилишнинг тезда тугалланишига эриша олдилар. Илгари қурилиш нима учун кечикканлигини оқлаш йўлларини излашган бўлса, эндиликда бошқа нарсани — ишни ўнглаб олиш усулини топдилар.

Шаҳардаги энг катта қурилиш ва саноат коллективларининг ресурслари бирлаштирилди. Бақувват «Бухарагазпромстрой», «Узбекгазпромстрой» трестлари, «Бухарагаз» бирлашмаси ва бошқа корхоналар ишчиларини, техникани, зарур материалларнинг бир қисмини ажратиб бердилар.

Репортажда танқид қилинган яна бир идора — Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлигининг мадади ҳам салмоқли бўлди. Бухорога юборилган Тошкент трамвай-троллейбус бошқармасининг мутахассислари ишга тушириш-созлаш ишларида актив қатнашдилар. Иркутскдан, Свердловск, Запорожье, Подольск, Энгельс шаҳарлари ҳамда бошқа шаҳарлардаги маҳсулот етказиб берувчи корхоналар анча ёрдам кўрсатдилар.

Узунлиги 14 километр бўлган Бухородаги биринчи троллейбус линияси энди сўзда эмас, балки амалда тайёрдир. Бу линия тўқимачилар посёлкасидаги янги қурилиш районларини шаҳарнинг эски қисми билан боғлайди. Машиналар яқинида бўлганидек энди кўчада қолиб кетмай, депога олиб кириб қўйилади. Майда-чуйда ишлар ҳам ниҳоясига етказилмоқда, бу ишлар пассажирларни ташишга халақит қилмайди.

Лойиҳага мувофиқ талаб этилган нарсаларни ҳақиқатан ҳам бажариш учун бир ой қизғин ишлаш кифоя қилди, айни вақтда келгусига ҳам салмоқли замин ҳозирланди. Эндиликда Бухоро маркази билан чеккалари ўртасида навбатдаги 10 километрли линияни муддатидан илгари ишга тушириш имконияти пайдо бўлди.

Бу гал энди ишни митингларсиз уддалашга ҳаракат қиламиз, — деб ишонтиришди шаҳар ижроия комитетидагилар. — Бу воқеа ҳаммамизга жиддий сабоқ бўлди: «сўздан олдин иш қилиниши керак».

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

ПАНЖОБДА 20 ДАН ОРТИҚ ЭКСТРЕМИСТ ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

ДЕҲЛИ, 9 февраль. **ТАСС мухбири Леонид Котов хабар беради:** Шимоли-ғарбдаги Панжоб штатида Ҳиндистон хавфсизлик кучларининг ташқаридан мадад олиб турган сикх экстремист гуруҳларига қарши операцияси давом этмоқда. Расмий маълумотларга кўра, кейинги кунларда Панжобнинг турли районларида бандитлардан 20 дан ортиқ киши қамоққа олинди. Қўлга олинганлар орасида «Дешмеш режимент» террорчи гуруҳининг бошлиғи Сатвиндер Синг Бхолла бор. Маълумки, унинг бошчилигидаги террорчи гуруҳ тинч аҳолидан кўплаб кишиларни ўлдирганлиги, бомбалар портлатганлиги ва Панжобнинг сиёсий арбобларига ҳужум қилганлиги учун жавобгардир. Полиция билан отишма чоғида экстремистлардан олти киши ўлдирилди. Экстремистлар ўтган йилнинг ноябрь ойида Ҳошиярпур районида қатновчи автобуснинг пассажирларидан қонли ўч олган эдилар. Хавфсизлик кучлари террорчиларга қарашли бир қанча қурол-яроғ омборини ҳам йўқ қилдилар. Операциялар чоғида сикх экстремистлари Покистон махсус хизмат маҳкамалари билан алоқа боғлаб турганлигини кўрсатувчи кўпдан-кўп янги далиллар олинди. Покистон махсус хизмат маҳкамалари экстремистларнинг Панжобни Ҳиндистондан ажратиб олишга ва у ерда қўғирчоқ «Холистон» давлатини тузишга қаратилган жиноий ҳаракатларини мувофиқлаштириб турадилар.

Штат маъмурлари террорчи гуруҳларнинг Ҳиндистонга суқулиб кириши давом этаётганлиги муносабати билан ўз фармонининг амал қилиш муддатини яна бир ой узайтириш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Мазкур фармонга мувофиқ, Покистон билан чегара бўйлаб 300 метрли зонага кириш тақиқланди. Гурдаспур округининг барча территориясида тунги комендантлик соати жорий этилди.

АҚШ БИЛАН ЭКСТРЕМИСТ ТАШКИЛОТ ЎРТАСИДАГИ АЛОҚАЛАР

БАЙРУТ, 9 февраль. (ТАСС). Рейган маъмурияти бир қанча араб давлатларида иш олиб бораётган «Мусулмон биродарлар» экстремист ташкилоти билан доимий алоқа боғлаб турибди, деб ёзади Ливаннинг ҳафталик «Ал-кифах ал-арабий» газетаси. Ҳатто, «Мусулмон биродарлар» ташкилоти ҳукуматга қарши қўпорувчилик фаолияти олиб бораётган ва қонундан ташқари деб эълон қилинган мамлакатларда, хусусан Миср, Марокаш ва Тунисда мана шундай махфий алоқа ўрнатилган.

Америка вакиллари Вашингтонга нисбатан дўст давлат деб ҳисобланаётган мана шу давлатлар ҳукуматларига қарши шундай ҳаракатлар қилмоқдалар, — деб хулоса чиқаради АҚШнинг сенат комиссияларига яқин доиралар маълумотига асосланиб «Ал-кифах ал-арабий» газетаси.

«ЭРОНГЕЙТ» ТЎҒРИСИДА ЯНГИ ФАКТЛАР

ВАШИНГТОН, 9 февраль (ТАСС). «Вашингтон пост» газетасининг қўлига тушган махфий ҳужжат Эронга қурол-яроғ етказиб бериш ва шунинг эвазига олинган пулни контрасларга юбориш хусусидаги можарода Оқ уй ўзининг қандай роль ўйнаганини кўрсатувчи ҳақиқатни жамоатчиликдан ҳамон яшириб келаётганидан аниқ-равшан далолат бериб турибди. Бу ўринда гап АҚШ вице президенти Жорж Буш ходимлари аппаратининг раҳбари Крейг Фуллернинг ўтган йил июлида ўз бошлиғи учун тайёрлаган баённома ҳақида бормоқда. Шу ҳужжатдан маълум бўлишича, Вашингтон Эроннинг энг «радикал» сиёсий арбоблари билан қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида музокаралар олиб борганини Оқ уйнинг юқори мансабдор намояндалари, шу жумладан Буш ҳам билган. Америка матбуотининг таъкидлаб ёзишича, бу факт президент Рейганнинг халойиқ ўртасида неча марталаб айтган гапларига мутлақо зиддир.

Эронга қурол-яроғ етказиб бериш ва олинган пулни контрасларга юбориш билан боғлиқ бўлган воқеалар атрофида ёлғон-яшиқ қалаштириб ташланган, деб уқтиради шу муносабат билан «Вашингтон пост» газетаси. «Аввал бошда, — деб ёзади газета, — маъмуриятнинг расмий вакиллари шубҳали воситачилар билан иттифоққа кирганлар, сўнгра бир-бирларига ёлғон гапириб, конгресснинг шу ишни текшираётган махсус комиссияларига бир-бирига бутунлай қарама-қарши шоҳидликлар берганлар. Маъмурият операциянинг миқёсларини яширишга уринганини исботловчи узил-кесил далиллар бор».

«Эрон—контрас операцияси» тўғрисида шу пайтгача ошкор бўлган ҳамма нарса «Эронгейт» деб аталмиш азим тоғнинг бир учи, холос, деб ёзади газета. Оқ уйнинг «Эрон иши» ва унинг тафсилотларини яшириш йўлидаги уринишлари аянчли ном чиқарган «Уотергейт»дан кўра ҳам маъмурият ва унинг бутун ташқи сиёсати учун кўпроқ таҳликали оқибатларни келтириб чиқариши мумкин. «АҚШнинг обрў-эътиборига, миллатимизнинг терроризмга қарши халқаро курашда маънавий раҳбарлик қилиш тўғрисидаги даъволарига путур етди. Ҳали яқингача гўё бутун дунёни ўз қўлида ушлаб тургандек туюлган АҚШ президенти ҳозир Оқ уйга бекиниб олди, баъзан Оқ уй бункерни эслатади».

НЬЮ-ЙОРК, 9 февраль. (ТАСС). Эронга қурол-яроғ етказиб берилганлиги ва шунинг эвазига олинган пул контрасларга юборилганлиги — «қўпол хатодан ҳам баттар, бу — жиноятдир», деб ёзади бугун «Нью-Йорк таймс» газетаси.

«МАМЛАКАТДА СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИК ВА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЗАРУРАТИДАН СОВЕТ СУДЛАРИ, ПРОКУРАТУРАСИ, МИЛИЦИЯСИ ВА БОШҚА ҲУҚУҚ МУҲОФАЗАСИ ОРГАНЛАРИ КАДРЛАРИ ОЛДИДА ТУРГАН ЯНГИ МАСЪУЛИЯТЛИ ВАЗИФАЛАР КЕЛИБ ЧИҚМОҚДА».

(М. С. Горбачевнинг КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумида «Қайта қуриш ва партиянинг кадрлар сиёсати тўғрисида» қилган докладидан).

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ҲУҚУҚ

А. В. БУТУРЛИН,
Ўзбекистон ССР прокурори

Қонунчилик ва ҳуқуқ тартиботнинг тикланишига нисбатан кишилар эътибори кескин кучайганлиги — турғунлик ҳолатидан қутулаётганимизнинг ёрқин белгиларидан бири деса бўлади.

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш тўғрисида»ги қарори матбуотда босилиб чиққанидан кейин редакцияга ҳам кўплаб хатлар кела бошлади.

Хилма-хил саволлар кўп, баъзи бир маълум фактлар хусусида «менинг фикри ожизимча» қабилида баҳо беришга уринишлар ҳам бор — булар ҳозир одамларнинг аниқ, бир бутун манзарани билишлари нақадар зарурлигини кўрсатади.

Редакция Ўзбекистонда қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга доир ишлар ҳақида, бу ишнинг рўй бераётган ўзгаришлар билан мураккаб ва кўп қиррали ўзаро боғлиқлиги тўғрисида гапириб беришни республика прокуроридан илтимос қилди.

Биз нимани бартараф этаётирмиз?

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев январь Пленумида ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари олдига «...демократия ва ошкораликни кенгайтириш шароитларида бутун халқнинг ишончи ва мададига таяниб ишлашни қунт билан ўрганиш» вазифасини қўйди.

Ана шундай қилишга жойларда ниҳоятда зарурат сезилмоқда. Ошкоралик — бу ишонмасликни енгишнинг, ишончни мустаҳкамлашнинг йўлидир. Қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда фақат жуда кенг ошкоралик ёрдамидагина ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари, жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективларининг ҳаракатларини аниқ мувофиқлаштиришга, бир тартибда олиб боришга эришиш мумкин.

Баъзан эски нарсаларни кавлаштиришни тўхтатиш вақти етмадимикан, ахир бугунги ташвишларимиз камлик қиляптими, деган саволлар эшитилиб қолади. Фикримизча, масалани бундай қўйиш нотўғридир. Биз ҳозир бартараф этаётган кўпчилик қийинчиликларнинг илдизлари кечаги кунда яширингандир. Қайта қуриш мураккаб кечмоқда. Партия бу ҳақда очиқ-ойдин айтмоқда. Биз қонун талабларидан қўпол чекинишларнинг батафсил таҳлилига қайтаётганимиз эрмак учун эмас. Олдимизда турган проблемалар илдизларини очиб кўрсатиш керак. Қайта қуриш шароитларида ошкоралик шунчаки ўз-ўзидан муҳим бўлмай, у қайта қуришга фаол кўмаклашиши керак. Келинг, кечаги камчиликларни ҳам, республикада қонунчиликни мустаҳкамлаш учун курашнинг бугунги проблемаларини ҳам рўй-рост айтиб, ошкораликка ана шу мавқелардан туриб ёндашайлик.

КПСС XXVII съездининг социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўлини амалга ошириш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришни, хўжалик механизмини янада аниқ маромда юритишни, идоравийлик ва маҳаллийчилик иллатларидан қатъият билан қутулишни талаб қилади. Ана шу йўналишда республикада кўрилган чоралар кенг маълумдир.

Аммо ҳаётимиз соғломлашаётганлигини ҳамма ҳам амалда хурсанд қарши олмаётир. Ҳатто раҳбар ходимлар, масъул мансабдор шахслар орасида ўзини унчалар қийнамай илғорлар сафида юришга интилаётганлар ҳали ҳам оз эмас. Қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликларга барҳам бериш хусусидаги энг қатъий талабларга қарамай, республикада бу иллат охиригача таг-томири билан йўқотилгани йўқ. Ҳокимиятнинг айрим маҳаллий органларида уни сезмасликни афзал кўрмоқдалар, баъзан эса уларнинг ўзлари ҳам хўжалик раҳбарларини сийқаси чиққан эски йўлга итармоқдалар.

1986 йил экиш кампанияси даврида асосан пахта билан банд қилинган 15 минг гектардан ортиқ ерни ҳисобдан яшириб қолган 13 та район партия ва совет ходимларига нисбатан республика Компартияси Марказий Комитети Бюроси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети кўрган қатъий чоралар тўғрисида матбуотда хабар қилинган эди. Кўзбўямачилар экономикага зарар етказдилар. Чорва молларини озуқасиз қолдирдилар. Ўтмишда тарбияланган бу кимсалар ўша ўтмишни бугунги кунга ташмалаб келдилар.

Республикада юзлаб кишилар кейинги йилларда қўшиб ёзишлар ва улар билан боғлиқ бўлган ўғирликлар, порахўрлик, бошқа суиистеъмолликлар учун суд олдида жавоб бердилар. Энг олий жазога ҳукм қилинганлар орасида пахта тозалаш саноатининг собиқ министри Усмонов, Шаҳрисабз район партия комитетининг собиқ биринчи секретари Холиқов ва бошқалар бор. Давлатга юзлаб миллион сўмлик зарар етказилди. Бу республика экономикасига, маънавий муҳитга оғир юк бўлиб тушди.

КПСС XXVII съездига қилинган Сиёсий докладда Ўзбекистонда салбий ҳодисаларнинг кенг тарқалганлиги танқид ва ўз-ўзини танқиднинг йўқлиги натижасида келиб чиққанлиги таъкидланди. Сўз билан иш орасидаги узилиш, аҳволни дабдабали тадбирлар, шовқин-суронли кампаниялар билан бўяб кўрсатиш тобора авж олди. «Хусусий мулкчилик тенденцияларига қарши энг кескин кураш олиб бориш» зарурлиги тўғрисида минбардан туриб айтилган гаплар бойлик тўплаш билан машғул бўлишга, ахлоқий нормаларни менсимасликка, ҳашаматли қароргоҳлар қурилишига ҳалақит бермади.

Мартабаси пастроқ бўлган бошлиқлар раҳбарлардан ўрнак олишди ва тобора кўпроқ мансабдор шахслар суиистеъмолликларга тортилаверди. Республика собиқ раҳбарларининг амалга ошмаган орзуни воқелик қилиб кўрсатишга интилишдан ўзни тўхтата олмасликлари ҳам ярани газаклатиб юборди. Пахта топшириш бўйича йил сайин борган сари юқори мажбуриятлар олинаверди, лекин улар ташкилотчилик иши билан, реал иқтисодий база билан мустаҳкамланмади. Планлар олдинданоқ барбод бўлишга маҳкум этилди, улар ўз ортидан қўшиб ёзишлар, янги-янги кишиларни жиноятчилик фаолиятига тортишни келтириб чиқардики, бундай кишиларсиз сохта ҳужжатларни тузиш мумкин эмас эди.

«Қўшиб ёзиш» сўзи муомалада йўқ эди, лекин у муттасил назарда тутиларди. Баъзан кўзбўямачилик республика обрўси тўғрисидаги ҳашамдор нутқлар билан пардаланарди, ишонч оҳангида барчасини «юқорида» билишади ва рағбатлантиришяпти деб хабар қилинарди. Айни вақтда жим-житлик ҳукм сурган кенг-мўл кабинетларда, давлат ҳисобига қурилган кошоналарда давлатдан ўғирланган маблағнинг қайси қисмини айни кимдан олиш кераклигини ҳисоб-китоб қилардилар. Ҳисоб-китоб қилиш эса қийин эмасди. Махсус «такса» мавжуд эди — сорт ва йилнинг вақтига қараб ҳар бир килограмм учун 10 тийиндан 60 тийингача.

Жиноят ҳамма вақт ахлоққа зид ишдир, ҳамма вақт ғоявий таназзулга кетиш, маънавий айниш билан боғлиқ бўлади. Жуда йирик ўғирликлар, порахўрлик, давлат интизомини ҳар хил тарзда бузишлар хусусидаги юзлаб жиноий ишларни текшириш ҳозирги вақтда тамомланар экан, шу нарса маълум бўлдики, фақат бармоқ билан санарли кишиларгина содир бўлган ҳолатларга фаол норозилик билдирганлар. Шунинг учун ҳам чинакам ўпирилишлар, идеология ишида партиявийлик принципларидан чекинишлар тўғрисида гапирмаслик мумкин эмас. Поп агросаноат бирлашмасининг собиқ бош директори А. Одилов газеталар, журналлар, китоблар саҳифаларида, кинода кўп марталаб «мадҳ» этилди.

Унинг ўзи ким! Республиканинг собиқ раҳбарлигига яқин бўлган бу одам турли-туман қаллобликлар, юқори мансабдаги тамагир шахсларнинг ғаразли ҳомийлиги орқасида орттирилган шон-шуҳрат билан қуршалган кимса эди. У ўзи бошчилик қилган бирлашмани бора-бора ота меросига айлантирди. Бу ерда ҳалол одамларни бадном қилиш бўйича бутун бошли «индустрия» ташкил қилинган эди. Одилов ўзига ёқмаган тобе одамларни шафқатсиз таъқиб қилар — ҳатто жисмоний йўқ қилишгача бориб етарди, уларга иш ҳақи тўлашни чегаралаб қўяр, ёки бутунлай ҳақ бермай қўярди, «гуноҳкори азим» бўлганларни ойлаб кераксиз туннеллар ва ер ости бункерларини ковлашга жўнатарди.

Одилов ва унинг хўжайинлари ноғорасига ўйнашни хоҳламаганларни жазолаш учун туҳматлар, анонимкаларнинг тўхтовсиз ишлаб турадиган механизми танланган эди. Бунинг учун Одилов бутун бошли штат яратган эдики, унга Андижон областининг собиқ прокурори А. Шарипов бошчилик қилган. Одиловнинг ҳомийлари буюртмаси билан аноним аризалар тўқиларди, бу аризаларда махсус танланган категорияга мансуб, буюрилган ишдан бўйин товламайдиган одамлар топган ҳақиқий фактлар билан бутунлай уйдирма фактлар қориштирилган бўларди. Анонимкалар тўхтовсиз ўз ишини кўрсатиб турди, ахир бу имзосиз хатларни тайинланган одамлар кутиб туришарди-да, улар жуда обрўли кишилар бўлган — бошлиққа ёқиш учун оқ-қорани фарқ қилиб ўтиришмасди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг собиқ раиси Отақулов, Марказий Комитет ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг собиқ мудири Орлов (ҳозирги вақтда улар порахўрлик учун қамоққа олинганлар) бошланган қора ишни тезда поёнига етказишарди.

Бу қамчи эди, лекин Одилов қўлида луқма ҳам бор эди. Ноз-неъматларга тиқилиб кетган дастурхон ёзиш керакли одамларни оғдириб олиш, уларни гапга кўнадиган қилиш мақсадини кўзларди. Чиройли гаплардан тузилган қадаҳ сўзлари орқасида мансабдор шахсларнинг текин меҳмондорчиликка ҳирс қўйганликларига нисбатан нафрат яшириниб ётарди.

Дастурхони тўкин бўлган хўжайин столга тортиладиган ҳамма нарсани, ҳатто боржоми суви шишасигача устомонлик билан ҳисобга олар ва ёзиб қўяр эди, ҳўл мевалар тўлдирилган ва машиналар багажникларига қўйиб қўйиладиган қутилар реестрда қайд қилинибгина қолмай, балки фотомилтиқ ёрдамида суратга ҳам туширилар эди.

Тинтув қилинганда Одиловдан ана шундай жуда кўп ҳужжатлар топилди. Ахир унинг даргоҳида мансабдор шахсларнинг шахсий машиналари навбат кутгандек қаторлашиб туришарди.

Одиловнинг алоқалари мисолида пулларга, моддий неъматларга қурилган бир-бирини қўллаб-қувватлаш, паноҳга олиш қандай юзага келганлиги кўриниб турибди. Бошқаларга апоқ-чапоқлик бундан ортиқ бўлмасдек кўринарди. Ниҳоят қонун олдида жавоб бериш вақти келди, ана шунда йиллар давомида бунёд этилган пирамида қоғоздан ясалган уйдан ҳам мўрт бўлиб чиқди. Илгариги «дўстлар» ўз айблари даражасини камайтиришга ва ифлос ишлар бўйича собиқ шериклари тўғрисида гапирганларида ҳеч нарсани тушириб қолдирмасликка ҳаракат қиладилар.

«Одиловчилик»нинг жирканч башараси ана шундай. Бу, албатта республикада ўзига ин қуриб олган, ҳаётимизнинг барча қонунлари ва нормаларини поймол қилган қаллоблар ва порахўрлар фаолиятининг энг ашаддий, қабиҳ кўринишидир. Аммо ана шундай қабиҳликлар қандай қилиб содир бўлди? Нима учун «одиловчилик» япроқ ёзиб, гуллайверди? Кўп сабаблар маълум бўлмоқда ва уларнинг асосийларидан бири шуки, социалистик қонунчиликнинг бузилиши ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларини ҳам қамраб олди. Баъзи бир ходимлар «тақсирим нима буюрадилар?» принципига кўра ҳаракат қилдилар. Одилов ва унинг тўдалари қилаётган бебошликлар, суиистеъмолликлар тўғрисида маълумотлар келиб турган. Ўзбекистон ССР прокуратураси текшира бошлаган, аммо алоҳида муҳим ишлар бўйича терговчи Алибоев «жиноят состави йўқлиги учун» жиноий ишни тезда тўхтатиб қўйган. Айтганимиз ўша Отақуловнинг берган маълумотига кўра, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети комиссияси катта ютуқларини кўролмаган одамлар Одиловни ноҳақ равишда қораламоқчи бўлганлар, деган хулосага келди. Ҳозир Алибоев қонунга хилоф ҳаракатлар қилганлиги, Одиловдан пора олганлиги учун қамоққа олинган. Қонунга хилоф иш тутишга йўл қўйган ва унга ҳомийлик қилган бошқа кишилар ҳам жазо олдилар.

Ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларининг жиноятчилар билан қўшилиб кетиш фактлари фақат бизнинг республикамиздагина очилгани йўқ. Ҳозир одил судлов, тергов ва прокурорлик назоратининг сифатли, самарали ишлашини ташкилий жиҳатдан таъминлашга қаратилган у ёки бу ислоҳотларнинг мақсадга мувофиқлиги кенг муҳокама этилмоқда. Аммо, бу ерда ҳам келажак ҳақида ўйлаш лозим, келажакка салбий меросдан сабот билан қутулиб бориш зарурлигини унутмаслик керак.

КПСС Марказий Комитети январь Пленумида прокуратура, милиция, суд, бошқа ҳуқуқ-тартибот органлари кадрлари, уларга нисбатан оширилган талаблар тўғрисида гапирилди. Яқин ўтмишда республикамизнинг ҳуқуқ-тартибот органларида ошна-оғайнигарчилик йўли билан «ўрнашиб» олган, уларга одамлар тақдири топшириб қўйилганидан мумкин қадар кўпроқ манфаат кўриб қолишга интиладиганлар кўпайиб қолганди.

Тошкент Давлат университети юридик факультетини битириб чиққанларнинг аксарият қисмининг профессионал тайёргарлиги даражаси пастлиги олий ўқув юртида ҳам ва кўпинча битириб чиқувчилар ишга борган коллективларда ҳам ғоявий-ахлоқий тарбиянинг ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги билан янада чуқурлашарди. Шахсий садоқатлилик, ҳар қандай кўрсатмани, шу жумладан қонунга хилоф кўрсатмаларни ҳам бажариш каби муайян сифатлар қадрланарди. Собиқ ички ишлар министрлари Яҳёев, Эргашев ва уларнинг кўпгина ўринбосарларига, область бошқармаларининг бошлиқларига — порахўрлик, ўзбошимчалик ва қонунга хилоф иш тутишда фош қилинган ана шу кимсаларга фақат ана шундай ходимлар ёқиши мумкин эди.

Тергов устидан прокурор назорати ва ички ишлар органларида дастлабки тергов бўшаштириб юборилган эди. Жиноятлар тўғрисида аризалар ва хабарларни беркитиш расм бўлган эди, жиноятчиларни қидириш ва фош этиш тадбирлари кўрилмасди. Кўплаб жиноий ишларни текшириш йиллар давомида охирига етказилмай, сансалорликка солинди. Баъзан қабул қилинган қарорлар қонун талабларига мувофиқ келмасди ва бу прокуратура томонидан муносиб баҳоланмас эди.

Қонунга хилоф равишда қамоққа олинган ва ҳукм қилинган Бўриев, Дилмуродовнинг оқланганлиги бугун ҳаммага маълум. Бошқа бир қатор шахслар оқланди.

Асоссиз равишда кишиларни ушлаш, қамаб қўйиш, жиноий жавобгарликка тортиш — булар ҳуқуқ-тартибот органлари фаолиятида қонунчиликни энг қўпол бузишлар ҳисобланади. Ҳозир бундай фактлар онда-сонда учрайди ва уларнинг ҳар бири текширилади, айбдорлар энг қаттиқ жавобгарликка тортилади. Кадрларнинг профессионал даражасини ошириш, уларда юксак ахлоқий позицияларни, гражданлик жасоратини, пок виждонликни тарбиялаш бўйича кўп ишлар қилинмоқда.

Албатта, илгари ҳам ҳуқуқ-тартибот органларида принципиал, малакали ходимлардан иборат ядро бўлган. Улар ҳозир ҳам ишлаб турибдилар, уларнинг ибрати ёш кадрларни тарбиялашда катта аҳамиятга эга. Фақат умумий, назорат бўлими прокурори М. Зокирова ва республика прокурори ўринбосари Қ. Розиқовнинг қатъий туришлари натижасидагина Усмон Юсупов районидаги «Советская Россия» совхозида пахта тайёрлашда айниқса йирик ҳажмларда ўғирликларга, кўзбўямачиликларга йўл қўйилганлиги устидан жиноий иш қўзғалди ва кейинчалик уни текшириш муваффақиятли равишда поёнига етказилди. Қашқадарё область партия комитетининг собиқ биринчи секретари Ғойиповнинг тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатишига қарамай ана шундай қилинди.

Ҳар хил мансабдаги «арбоблар» тергов ва жиддий жиноий ишларни судда кўриб чиқилишига партия, совет органларининг аралашувини системага айлантиришди. Масъул раҳбар ходимларни жиноий жавобгарликка тортиш ҳақидаги масалани партия комитетлари билан келишишдек қонунга хилоф практика кенг тарқалди. Кўпинча жиноий ишларни партия органлари талаб қилиб олдилар ва улар бўйича тегишли «кўрсатмалар» берилди. Порахўрлик учун қамоққа олинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ секретари Осетров, область партия комитетларининг секретарлари Каримов, Камолов, Худойберганов ва бошқа мансаби пастроқ бўлган шахслар ўзларининг фош бўлишларига йўл қўймасликка ҳар қанақасига уриниб кўришди.

Конституцион тартибни йўлга қўйиш учун бир неча маротаба Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, алоҳида ҳолларда эса КПСС Марказий Комитетига мурожаат қилишга тўғри келди. Ҳозир партия ходимларининг ҳуқуқ-тартибот органларига таъсир ўтказишга бўлган ҳар бир уриниши муҳокама қилинмоқда ва қаттиқ жазоланмоқда. Кўзбўямачиликда айбдор бўлган мансабдор шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғамасликни «тавсия этган» Беруний район партия комитети биринчи секретари А. Ражабовни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети вазифасидан бўшатди. Бундай аралашувга йўл қўйиб бўлмаслиги тўғрисида бошқа раҳбарлар огоҳлантирилди.

Жойлардаги ҳуқуқ-тартибот органлари эндиликда қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда партиявий қўллаб-қувватлашни, совет ва идора органларининг, жамоат ташкилотларининг бирлигини реал ҳис этиб турибдилар. Ҳозир умумий эътиборни қандай масалаларга жалб этиш талаб қилинади?

Давлат манфаатларини кўзлаб

Прокуратуранинг текширишлари ҳамма ишда асосийси — фақат давлат манфаатларини назарда тутиш кераклигини ҳали идрок этмаган раҳбарлар оз эмаслигини кўрсатмоқда.

Республика агросаноат комплекси асосий тармоқларидан бири— қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликдан энг кўп зарар кўрган пахтачиликни олиб кўрайлик. Бу тармоқдаги хўжалик раҳбарлари бошқалар ҳисобига кун кўриш кайфиятидан тўла воз кечишганми, эндиликда давлатга қарзларни қайтариш йўлига узил-кесил ўтиш кераклигини ҳақиқатан ҳам идрок этдиларми? Маълум бўлишича, қатор совхоз ва колхозларда 1983—1985 йилларда уялмай-нетмай бюджетни давлат ҳисобига тўлдирганлар, мантиққа сиғмайдиган иш тутиб, ўтган йилларда содир қилинган қўшиб ёзишлардан фойдаланганлар.

Бунга давлат страхованиесининг инструкцияси ҳам йўл очиб берган. Ўша инструкция ҳосил бўлмаслиги натижасида олинмай қолган маблағни бундан олдинги беш йил мобайнидаги ўртача ҳосилдорликдан келиб чиқиб муайян даражада қоплашга йўл берган. Ана шунда «чапдаст» раҳбарлар бундан фойдаланиб қолишди. Аммо уларнинг хўжаликларидаги ўртача ҳосилдорликнинг ўн-ўттиз проценти «ҳаводан олинган»лиги хаёлларига ҳам келмади. Ўнларча миллион сўмни ана шундай қонунга хилоф йўллар билан олишди. Фақат прокуратуранинг аралашувигина бунга чек қўйди.

Агросаноат системасида планлаштиришда жуда жиддий камчиликлар бор. Ўтган йилнинг қийинчиликлари маълум, териб олинган пахта ҳатто беш миллион тоннага ҳам бормади. Шундай бўла туриб тола чиқиши бўйича план бажарилади деган дадил ишонтиришлар эшитилиб турибди. Қандай қилиб шундай бўлиши мумкин? Ўйлашимча тола чиқиши плани очиқдан очиқ пасайтирилган. Бу план тола чиқиши фақат қоғоздагина бўлган пахта хом ашёсини чамалаб ҳисоблаб чиқилган ўша йилларнинг ўртача рақамлари негизида тузилган. Ана шунга қарамай, 1986 йил пахта ҳосилидан тола чиқиши плани ўтган йили эришилган ҳақиқий даражадан ҳам паст қилиб белгиланган. Бундай планлар одамларни олға боришга рағбатлантирмайди, балки ишдан совутади.

Кўпинча бирон-бир план кўрсаткичлари барбод қилинганда бошқа кўрсаткичлар бўйича муваффақиятлар тўғрисида иложи борича дабдабалироқ рапорт беришга интиладилар.

Бухоро областида 1985 йилда пахтани машинада териш планини барбод қилишди. Бу план 1986 йилда ҳам бажарилмаслиги равшан эди. Шунга қарамасдан Бухоро области 1985 йилда ҳам, 1986 йилда ҳам биринчилар қатори дефолиация тугалланганлиги ҳақида рапорт берди. Бунинг устига ўтган мавсумда бу ерда пахтани машина теримига мослаш учун пайкалларни контрол рақамларда белгиланганидан ҳам ошириб дефолиация қилишди — пландаги 42 минг гектар ўрнига 56 минг гектар ерга ишлов беришди. Бунинг учун 584 минг сўм сарфланди. Шундан кейин ҳам машина терими планини барбод қилдилар. План бор-йўғи 16 процентга бажарилди.

Шў тариқа, атроф-муҳит ва кишилар саломатлиги муҳофазасига ғамхўрлик қилишга даъват этилган кўпгина хўжалик раҳбарлари ва мансабдор шахсларни заҳарли дефолиантларни ишлатиш унчалик ташвишга солаётгани йўқ. Улар экин майдонларига шундай заҳарли моддалар сепиш билан бирга халқнинг жуда катта маблағини кўкка совурдилар. Прокуратуранинг давлатнинг ана шу маблағларини ундириб олиш тўғрисидаги талаби кўпчиликни ҳайратга солди. Чунки бу ўринда шахсий ҳамёндан тўлашга тўғри келдида. Прокурорларнинг даъвоси бўйича хўжалик раҳбарлари қарийб 200 минг сўмни тўлашга мажбур бўлдилар.

Шаҳарликларнинг пахта йиғим-теримига бориш даврида ҳам прокуратура бир қатор чораларни кўрди. Ҳозирча шаҳарликлар ёрдамидан бутунлай воз кечишнинг иложи бўлмаяпти. Бироқ бу соҳада ҳам чуқур илдиз отиб кетган хўжасизликка йўл бермаслик керак. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари аҳолини қишлоқ хўжалик ишларига олиб чиқишни назорат қилмаяптилар. Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Маориф министрликлари бу масалада келишувчилик позициясини тутмоқда. Аммо буларнинг ҳаммаси давлатга қанчага тушмоқда? Давлат агросаноат комитетида ҳатто шундай маълумотларга ҳам эга эмаслар. Министрликлар ва идоралар ўз одамлари «пахтада» бўлган пайтларида қанча зарар кўраётганликларини ҳисоблаб чиқмайдилар. Қишлоқ хўжалик ишларига юборилган ишчилар ва хизматчилар маошининг фақат 50 проценти сақланиши кераклиги тўғрисидаги директив талаблар инкор этилмоқда. Деярли ҳамма жойда бу маош тўла-тўкис тўланмоқда ва бундай аҳвол ҳаммага маъқул келмоқда. Биз қонун бузилишига йўл қўйган раҳбарлардан ортиқча тўланган маблағни ўз ҳисобларидан қайтариб беришларини талаб қилдик. Шунда министрликлар раҳбарларидан «бу директив талабларни бажармасликка рухсат беришларингизни сўраймиз» қабилидаги телефон қўнғироқлари бўла бошлади. Табиийки, бундай илтимосларни биз қондира олмаймиз. В. И. Ленин 1919 йилдаёқ, декретларни четлаб ўтиш мумкин эмас, шундай битта таклифни ўзигаёқ судга берадилар, деб ёзган эди.

Кейинги вақтларда прокуратура ва назорат органлари томонидан республика Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, Қурилиш, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, «Ўзбекбирлашув», «Главсредазирсовхозстрой», «Главташкентстрой» системаларида ва бошқа бир қатор министрлик ва идораларда яна қўшиб ёзишлар ва у билан боғлиқ бошқа жиддий қонун бузишлар очиб ташланди. Бу қўшиб ёзишлар ишларнинг реал аҳволини бузиб кўрсатади.

«Джизакстрой» бирлашмасининг собиқ бош директори Л. Терман узоқ вақт мобайнида давлатга қарши ана шундай ишлар билан шуғулланиб келди. У республика Қурилиш министрлиги ва айрим маҳаллий органларнинг йўл қўйиб беришидан фойдаланиб, амалда тугалланмаган объектларни фойдаланишга топширилди, деб ёлғон ҳисоботларни тақдим этди. Терман жиноий жавобгарликка тортилди. Қурилиш банки Жиззах область идорасининг собиқ бошқарувчиси Ҳ. Абдураҳмонов ҳам суд олдида жавоб берди. Ҳ. Абдураҳмонов Терманнинг унга қилган турли хизматлари учун «Джизакстрой»га йирик пул маблағларини ҳеч қандай тўсиқсиз ўтказаверди. Бу маблағлар талон-торож қилинди.

Қурилиш министрлиги, «Главташкентстрой», «Главсредазирсовхозстрой» аппаратларида ва бир қатор министрликлар ва идораларда ўтказилган текширишларда шу нарсага амин бўлдикки, қўшиб ёзишларнинг оммалашганлигига — айрим масъул ходимларнинг лоқайдлиги, масалаларга тор маҳкамачилик нуқтаи назаридан қараганлиги, давлатга зид иш тутишининг бевосита оқибатидир. Республика прокуратурасига министрликларнинг 12 нафар раҳбари таклиф этилди. Уларга бундай йўл қўйиб беришлари учун расмий равишда огоҳлантириш билдирилди.

Текширишлар натижаларидан яна шу нарса кўринмоқдаки, қўшиб ёзишларнинг яшовчанлигига ревизия аппаратлари, идоравий ва техникавий назорат ишларининг қониқарсиз олиб борилаётгани ҳам сабабчидир.

Министрликлар ва идоралар шу пайтгача текширишларнинг ягона методикасига эга эмаслар. Ревизиялар кўпинча тегишли программаларсиз ўтказилади. Унинг натижалари ревизия бригадалари раҳбарлари ва аъзоларининг қандай хулосага келишларига тўла боғлиқ бўлади. Кўпгина ревизиялар амалда қўшиб ёзишларни яшириб кетмоқда. Ўз вазифасига совуққонлик билан қараган тамагир ревизорлардан ҳеч ким қаттиқ талаб қилмайди.

«Главсредазирсовхозстрой» раҳбарлари бош бошқарма корхоналарида давлат интизомига риоя қилиш ниҳоятда кўнгилсиз аҳволда бўлишига қарамай идоравий назоратни, ревизия хизмати аниқ ишлашини, қонун бузилишларнинг ўз вақтида аниқланишини таъминламадилар. Кейинги пайтларда ана шу тармоқнинг ўнлаб мансабдор шахслари ашаддий қўшиб ёзишлар билан шуғулланганликлари учун жавобгарликка тортилдилар.

Ўтган йил кузида «Главсредазирсовхозстрой» коллегиясида республика прокуратураси раҳбарлари иштирокида вужудга келган аҳвол ҳар томонлама таҳлил этилиб, аччиқ-аччиқ гаплар айтилди. Бир қанча мансабдор шахслар қаттиқ жавобгарликка тортилди. Бош бошқарманинг ўзи, унга қарашли бўлинмаларнинг қонунларни бажаришни назорат қилиш ҳамда шундай бузилишларни юзага келтирувчи сабабларни бартараф этиш бўйича фаолиятни яхшилаш тадбирлари белгиланди. Бош бошқарма раҳбарлари прокуратура аралашишини кутмасдан туриб ҳам шундай тадбирларни кўрсалар бўларди-ку!

Биз «Главташкентстрой» ташкилотларида текширишлар ўтказганимизда ҳам шундай аҳволга дуч келдик. Бу ерда қурилиш-монтаж ишлари, уй-жой, граждан ва саноат қурилиши объектларини фойдаланишга топшириш планлари мунтазам равишда барбод қилиб келинди. Сметада белгилангандан кўра сарф-харажатларнинг кўп бўлишига, қўшиб ёзишлар, ўғриликларга йўл қўйилди. Бироқ бош бошқарма раҳбарлари бундай ярамас аҳволларга етарли аҳамият бермадилар. «Главташкентстрой»да кўпгина министрликлар ва идораларда бўлгани каби қонунларга ва давлат интизомига риоя қилиш, социалистик мулкнинг сақланиши, ҳуқуқ бузишларнинг сабаблари аҳволи ёмон таҳлил этилиши қўшиб ёзишларга олиб келган сабаблардан биридир. Бу муаммолар министрликлар коллегиялари муҳокамасига камдан-кам қўйилади. Раҳбарларнинг буйруқларида камдан-кам тилга олинади. Айни пайтда раҳбарларнинг баъзилари ўзларига қарашли ташкилотлардаги салбий ҳодисалар тўғрисида ахборотга эга эмаслар ва шу туфайли ана шу ҳолларни йўқотиш бўйича тўғри кўрсатма берувчи қарорлар қабул қилишдан маҳрумдирлар. Шундай қарорлар қабул қилинган жойларда эса одатда бу қарорларнинг бажарилишини назорат этиш асло кўнгилдагидек бўлмайди. Масалан, «Главташкентстрой»да ўзлари чиқарган буйруқлар қандай бажарилаётганлиги назорат қилинмаган.

«Главташкентстрой» бошлиғининг ўринбосари К. Солиҳов республика прокуратураси томонидан огоҳлантирилди. Трестлар бошқарувчилари ва бош бошқарма аппаратининг масъул ходимларидан 13 киши қаттиқ интизомий жавобгарликка тортилди. Прокуратура кўзбўямачилик ва бошқа суиистеъмолликларни йўқотиш бўйича олиб борилаётган ишларни назорат қилмоқда.

Сифатсиз маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳам жуда катта зарар келтирмоқда. Бир неча миллион сўмлик ҳеч кимга кераги йўқ моллар Енгил саноат министрлиги омборларида тўпланиб қолди. Кейинги уч йил ичида Бухоро пойабзал фабрикасининг кетма-кет алмашиниб турган директорларининг жиноий ишлари икки марта тергов қилинди. Бу корхонадан савдо шохобчаларига юз минглаб сўмлик брак пойабзал мунтазам равишда жўнатилиб турилган. Ҳозир шунга ўхшаш фактлар юзасидан Тошкент пойабзал фабрикаси раҳбарларига нисбатан ҳам тергов олиб борилятпи.

Прокурорларнинг талаби билан айбдор мансабдор шахслардан давлатга етказилган зарарнинг бир қисми ундириб олинди. Енгил саноат министрлигида ҳам бундай аҳволга тоқат қилиб келишган. Раҳбарлар сўзда тартиб ўрнатишга талабгорлар. Бироқ сўз кетидан ташкилий чора-тадбирлар кўрилмади.

Министр Қурбонов эгаллаб турган вазифасидан озод қилинди. Лекин аҳвол жуда сустлик билан ўнгланяпти. Ўзбекистон ССР Олий Совети IV сессиясида депутатлар сўровининг кўриб чиқилганлиги ҳам шундан далолатдир. Республика Енгил саноат министрининг биринчи ўринбосари Э. Тоймазовнинг берган жавоби депутатларни қониқтирмади.

Хўжалик юритишнинг янги шароитларига ўтиш сифат муаммоси билан жиддий шуғулланишга мажбур қилади. Маҳсулотларнинг давлат қабули жорий этилганлиги ҳам жиддий имтиҳон бўлди.

Госстандарт системасида давлат қабули хизмати ташкил этилди. Республикадаги 33 та корхона 1987 йил бошидан давлат қабулига ўтди. Яқин вақт ичида яна 87 корхона давлат қабулига ўтади. Давлат қабули фаолиятининг илк қадамлариёқ у технология ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ижобий таъсир кўрсатишини исботлади.

Лекин агросаноат корхоналарида идорадан ташқари назоратнинг бундай таъсири кучайганлиги юз бермади. Бу ерда аҳвол ташкилий жиҳатдан ҳатто ёмонлашди. Шу туфайли республика Прокуратураси Ўзбекистон ССР Министрлар Советига маҳсулот сифати инспекциясини агросаноат ишлаб чиқариш бошқармалари таркибидан олиш тўғрисидаги таклиф билан мурожаат қилди.

Буларнинг ҳаммаси, шунингдек, кўрилган бир қатор бошқа тадбирлар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг асосий вазифасини — ҳаётимизнинг барча жабҳаларида қонун бузилишларининг олдини олишни кучайтиришга ёрдам бериши даркор.

Хусусан ишларни текшириш ва суд йўли билан кўриб чиқишдаги сансалорлик, қонунларнинг бузилиши бўйича олинаётган кўпдан-кўп шикоятлар бу масала ниҳоятда ўткирлигини очиқ-ойдин кўрсатмоқда. Аҳволни яхшилаш учун энг қатъий тадбирлар белгиланмоқда.

Аммо бошқа бир тенденция ҳам бор. У ҳам бўлса фойдали танқид ниқоби остида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига қаршилик кўрсатишдир. Баъзан обывателларга мўлжалланган ҳар хил миш-мишлар тарқатилмоқда. Баъзи раҳбар ходимлар ўйлаб-нетмай бундай миш-мишларни қўллаб-қувватламоқдаларки, бунга тоқат қилиб бўлмайди.

Учрашувлардан бирида Жарқўрғон район партия комитетининг секретари Р. Қодиров менга мурожаат қилиб, район партия комитетига «гражданлар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг нотўғри хатти-ҳаракатлари устидан кўплаб шикоят қилаётганликлари»ни айтди. Республика Прокуратурасининг масъул ходимлари зудлик билан районга юборилди. Бироқ райкомда бирорта шундай шикоят йўқлиги маълум бўлди. Қодиров, менинг сўзим билан текшириш ўтказилишини ҳеч кутмаган эдим, деб тушунтириш берди. Қонунчиликни бузиш ҳоллари тўғрисида у кимлардандир эшитган экан. Хўш, кимдан? Ким айтганлигини ҳам эслай олмади.

Ўйлаймизки, Сурхондарё область партия комитети бу воқеага тегишли ўз баҳосини беради.

«Бунёдкорлик ишида, — деб таъкидланган эди КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладида, — камчиликларни бартараф этишда, суиистеъмолларни, ҳар қандай нохуш ҳодисаларни, ҳуқуқимиз ва ахлоқимиз нормаларидан чекинишларни тугатишда меҳнаткашларнинг, ҳамманинг ва ҳар бир кишининг активлигини ошириш лозим».

Кейинги пайтларда жамият ҳаётининг барча соҳаларида ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш бўйича анчагина ишлар бажарилди. Аммо бу ишда куч-ғайратни асло бўшаштириш мумкин эмас.

Қонунга риоя қилиб яшайлик

Ҳар бир киши қайта қуришни ўзидан бошлаши керак. Бу партиянинг талаби. Бу соҳада ҳам ошкоралик катта ёрдам беради. Лекин баъзи раҳбар ўзига бўйсунган ходимларга нисбатан талабчанликни ошириш тўғрисидагина гапиради. Айрим оддий ходимлар эндиликда раҳбарликнинг хато ва нуқсонларини зўр шижоат билан борган сари фош қилмоқдалар. Тилга олинган бундай бошлиқларни ҳам, оддий ходимларни ҳам четдан туриб «принципиал» кузатувчилик позицияси қониқтиради. Бироқ фақат танқид билан, муаммоларни кўпроқ аниқлаш билан ва шу заҳотиёқ уларни бошқаларнинг елкасига ағдариш билан аҳволни ўнглаб бўлмайди. КПСС Марказий Комитетининг қарорида белгилаб берилганидек, қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш — ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларидан ҳам, бу ишни ўзининг гражданлик, жамоатчилик бурчи деб билган барча кишилардан ҳам мунтазам равишда биргаликда иш олиб боришни талаб қилади.

Партиянинг ташаббуси билан ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш бўйича кўрилган чора-тадбирларни республикамиз меҳнаткашлари кенг қўллаб-қувватладилар. Ичкиликбозлик туфайли рўй берадиган прогуллар, ҳуқуқ бузилишлари қисқарди. Бироқ эришилган ютуқларга ортиқча баҳо бермаслик зарур. Одамларда спиртли ичимликларга бўлган интилишни таг-туби билан йўқотиш, спиртли ичимликлар ичиш уят, ахлоқсизлик, бу социал иллатдир, деган қатъий ишончни тарбиялаш — бизнинг вазифамиз. Бугунги кунда ички ишлар органларидан ичкиликбозлик туфайли ҳуқуқ бузилишлари тўғрисида тушган маълумотларнинг қарийб ярмиси корхоналарда кўриб чиқилмаётир, ёки улар юзасидан юзаки жавоб берилаётир. Бу—спиртли ичимликлар истеъмол қилишга мойил кишилар хулқи устидан маъмуриятлар назорати яна сусайганлигидан далолат беради. Ҳуқуқ бузилишларининг олдини олиш бўйича кенгашлар, депутатлик группалари ана шундай назоратни амалга оширишда етарли даражада фаол иштирок этмаяптилар.

Советлар, биринчи навбатда депутатлар қишлоқ жойларда меҳнатга яроқли аҳолининг анчагина қисми ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этилмаганлиги тўғрисида ташвишланишлари керак. Бунда социализмнинг асосий принципларидан бири: ишламаган — тишламайди, принципи бузилмоқда. Бундай одамлар ишлаб чиқаришга ҳеч нима бермайдилар, аммо истеъмолга келганда жуда активлашадилар.

Текинхўрларни меҳнатга жалб этиш юзасидан комплекс тадбирлар ишлаб чиқилган. Лекин белгиланган тадбирларнинг кўпи қоғозда қолиб кетмоқда. Текинхўрлар эса асосан жиноятчилар сафини тўлдирадилар.

(Давоми тўртинчи бетда).

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА ҲУҚУҚ

(Давоми. Боши учинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги қарори социал адолатни мустаҳкамлаш, меҳнатсиз даромад орттириб бойиш имкониятларининг ўзини йўқ қилиш юзасидан изчил ва оғишмай йўл тутилганлигидан далолатдир. СССР Олий Совети Президиумининг май ойида қабул қилинган Фармони, республика Олий Совети Президиумининг Ўзбекистон ССР Қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги июнь ойида қабул қилган Фармони билан меҳнатсиз даромадлар топишнинг айрим йўллари учун биринчи марта жавобгарлик белгиланди. Порахўрлик, хусусий мулкчилик фаолияти учун жиноий жавобгарлик оширилди. Давлат ёки жамоат мулкини майда ўғирлаганлик учун моддий жавобгарлик кучайтирилди.

Фақат жазо чоралари билан чекланиб қолиш ярамайди. Ижтимоий фойдали фаолиятнинг турли-туман шаклларини ташкил этиш юзасидан қонун бериб қўйган имкониятлардан кенг, фаол фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Масалан, ҳунармандчилик, ёлланма бригадалар тузиш шулар жумласидандир.

Якка тартибдаги меҳнатни қўлланиш борасида қонунчилик бу масалани илгаригига қараганда анча тўлароқ ва батафсилроқ тартибга солади. СССРнинг якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисидаги Қонунининг кучга кириши бу соҳада катта имкониятлар яратиб беради.

Гражданларнинг меҳнат ҳуқуқлари кенгаймоқда, янги мазмун билан бойимоқда. Меҳнат қонунларига сўзсиз риоя қилинишини таъминлашда энг кескин тадбирлар зарур. Бироқ ҳамма жойда ҳам аҳвол бир хил эмас. Тошкент, Фарғона, Сурхондарё, Қашқадарё, Андижон областларида, Қорақалпоғистон автоном республикасида гражданларнинг Конституцияда ёзиб қўйилган меҳнат ҳуқуқлари қўпол равишда бузилмоқда. Агросаноат комплексининг, маҳаллий саноат ва қурилишнинг, коммунал хўжалик ва аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг деярли барча корхоналари, маориф ва соғлиқни сақлаш муассасалари ана шундай иллат билан касалланган. Фақат кейинги бир ярим йилнинг ўзида прокуратура, суд ва касаба союз органлари бир ярим мингдан зиёд кишининг ишдан бўшатилганлигини қонунга хилоф деб топдилар. Ҳозир бу кишиларнинг ҳаммаси ўз ишларига тикланганлар.

Хўш, бундай ҳуқуқ бузилишининг сабаблари нимада? Бу саволга айрим раҳбарларнинг қонунларнинг энг оддий талабларини билмасликлари ва бу қонунларни бажаришга бефарқликлари, деб жавоб беришимиз мумкин. Айни пайтда юстиция хизмати ходимлари ҳам бундай ҳуқуқ бузилиши масалаларида принципсизлик ва муросасозлик қилмоқдалар. Бундан ташқари гражданларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилишда касаба союз ташкилотларининг роли яхши сезилмаяпти. Чунки судлар томонидан ўз ишига қайта тикланган кишиларнинг 70 проценти касаба союз комитетлари розилиги билан ишдан бўшатилган эди.

Гражданларнинг Конституцияда белгилаб қўйилган уй-жойли бўлиш ҳуқуқини муҳофаза қилиш масаласи ҳам ғоятда муҳим, кишиларнинг ҳаётий манфаатларига тааллуқли масаладир. Ижроия комитетлари, корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар раҳбарлари, уй-жой ташкилотлари томонидан уй-жойлар тўғрисидаги Қонунлар бузилиши муносабати билан келаётган шикоятлар оқими тобора кўпаймоқда. Сурхондарё, Хоразм, Наманган, Фарғона, Сирдарё областлари ва Тошкент шаҳри халқ депутатлари Советлари ижроия комитетларининг уй-жой комиссиялари уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож кишиларни ҳисобга олиш, уй-жой биноларини тақсимлаш қоидаларини кўпинча бузмоқдалар. Бу қоидалар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Узсовпроф қарори билан тасдиқланган. Кишиларнинг уй-жой шароитини яхшилашни тасдиқловчи зарур ҳужжатларсиз уларни ҳисобга олиш ҳоллари ҳам учраб турибди. Ҳамма жойда ҳам ҳисобда турувчи гражданлар рўйхати ҳар йили текширилади ва аниқланади деб бўлмайди. Бу нарса ўз навбатида суиистеъмоллар учун шарт-шароит яратади.

Бўшаб қолаётган уй-жой фондларини қатъий ҳисобга олиш ҳам йўлга қўйилмаган. Ўзбошимчалик билан эгаллаб олинаётган квартиралар кўп. Тошкент, Фарғона, Самарқанд, Андижонда уй-жой биноларини ижарага бериш йўли билан меҳнатсиз даромад топиш фактлари кенг тарқалган.

Шу билан бирга кўпинча уй-жой органлари гражданларни уй-жой биноларидан кўчириш тўғрисида асоссиз талабларни қўймоқдалар. Ўтган йили республика прокуратураси органлари 155 гражданни маъмурий йўл билан кўчириб юборишга розилик беришдан бош тортдилар. Бу ана шу талабларнинг 40 процентига тенгдир.

Ишчанлик, конкретлилик, аллақачон етилган ўткир масалаларни умуммуҳокамасига қўйиш, уларни ҳал этишнинг йўлларини биргаликда қидириш —қайта қуриш услубидир. Қайта қуришни фақат демократия орқалигина амалга ошириш мумкин. Жамият демократик ҳаётининг асоси сифатида қонунчиликни мустаҳкамлаш бугунги кунда ҳаммага тааллуқлидир. Шу боисдан ўрганиш бўлиб қолган «қонунчилик учун курашайлик» сўзларини бўлар-бўлмасга ишлатишни бас қилган маъқулдир. Қонунга риоя қилиб ишлашни, қонунга риоя қилиб яшашни ўрганиш керак, холос.

(«Правда Востока», 8 февраль).

• Спорт

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

РЕКОРДЧИЛАР

Пензада ўтказилаётган СССР қишки чемпионатида учта Бутуниттифоқ рекорди ўрнатилди. Учала рекордчи ҳам спортчи қизлардир. Москва областидан Марина Жирова финалда 60 метр масофани 7,16 секундда, киевлик Мария Пинигина 400 метр масофани 52,03 секундда югуриб ўтди, москвалик Наталья Лисовская ядрони 22,14 метрга ирғитди.

Эркаклар мусобақаларида рекордлар янгиланмаган бўлсада, яхши натижаларга эришилди. Москва областидан Олег Проценко уч ҳатлаб сакрашда (17,48 метр) биринчиликка эришди. Ворошиловградлик Виктор Бризгин 60 метр масофани Европада мавсумнинг энг яхши натижасида —6,60 секундда югуриб ўтди. Ригалик Игорь Казанов тўсиқлар оша 60 метрга югуришда 7,61 секунд натижани кўрсатди. Москвада ўтказилган яхши ният ўйинларининг ғолиби, ленинградлик Сергей Смирнов ирғитган ядро 21,40 метрга борди. Бу шу қишда жаҳон залларида эришилган мавсумнинг энг яхши натижаси бўлди.

Жаҳон рекордчиси Игорь Паклин қатнашмаган бу, мусобақада жаҳон чемпиони одессалик Геннадий Авдеенко 235 сантиметр баландликка сакраб, биринчи марта мамлакат чемпиони бўлди. Лангар билан сакрашда СССР халқлари спартакиадасининг чемпиони тошкентлик Радион Гатауллин ғолиб чиқди. У 575 сантиметр баландликни забт этди. (Сергей Бубка чемпионатда иштирок этмади).

Москвалик Марина Родченкова ва Свердловск область Серов шаҳридан Андрей Останин Женевада ўтказилаётган «Сатус—87» халқаро кроссида ғолиб чиқдилар.

(ТАСС).

ОБ*ҲАВО

Ўзбекистон ССР гидрометеорология марказининг хабар қилишича, республикада об-ҳавонинг айниши кутилмоқда. Республиканинг шимолида қор ёғади, қолган территорияларда бироз ёмғир ёғиши кутилади, Бухоро ва Навоий областларининг баъзи жойларида ёмғир қорга айланади. Ғарбдан секундига 9—14 метр тезликда шамол эсади. Тоғли районларда қор кўчиши хавфи бор.

Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Навоий областларининг шимолида кечаси ва кундузи 3 даража совуқ билан 2 даража иссиқ ўртасида, баъзи жойларда 5 даражагача совуқ бўлади. Қолган территорияларда кечаси 1—6, жанубда 9 даражагача, кундузи 6—11, жанубда 13 даражагача иссиқ бўлади. Бухоро областида ва Навоий областининг жанубида 1—6 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво булутланиб, бироз ёмғир ёғади. Ғарбдан секундига 7—12 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 4—6, кундузи 7—9 даража иссиқ бўлади. (ЎзТАГ).

• 29 март—Хотира куни

«КИМГА АЗА, КИМГА...»

—МАҚОЛАМИЗНИ ЎҚИБ—

Марҳум хотирасини ҳақорат, оила аъзолари ризқини ғорат қилувчи ярамас диний расм-русмлар ҳақидаги «Кимга аза, кимга...» сарлавҳали мақола (1987 йил, 21 январь) юзасидан редакция кўплаб хат-хабарлар олмоқда. Газетхонлар мақолада умумлаштирилиб Олқинбой дастурхончи деб кўрсатилган кимсалар, дафн маросимлари орқасидан бойлик орттираётган сохта диндорларнинг хатти-ҳаракатларини кескин қоралламоқдалар. Қуйида ана шу мактублардан айрим парчаларни эътиборингизга ҳавола қиламиз.

ФИКР, МУЛОҲАЗА, МУНОСАБАТ

Мақола жамиятимиз равнақига тўсқинлик қилаётган иллатларга қарши курашда катта фойда келтиради. Уни барча маҳалла комитетларида ўрганиб, муҳокама қилинишини таклиф этаман.

Тўғри, эзгу мақсадда ташкил этилган Хотира кунларига тушунмай қаровчилар ҳам йўқ эмас. Дафн маросимларига, қабристонларга бориш-бормаслик ҳақида ҳар хил қарашлар бор эди. Баъзи кимсалар: «Сен коммунистсан, дафн маросимларига қатнашмаслигинг керак». — деган нотўғри гап-сўз тарқатиб юрган эдилар. Мақола ана шундай ғайирликларга зарба берди. Муаммога ойдинлик киритди. Менимча «Қабристонлар фонди»га счёт очиш масаласи жуда ўринли таклиф.

М. МЕЛИБОЕВ,
Балиқчи район «Правда» колхозининг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

●

Нафси ҳакалак отган, жиғилдон балосига йўлиққан кимсалар эскилик сарқитларига ўралашиб, беш гўдакка, марҳумнинг хотинига жабр қилди-ку!

Кўпгина халқларда азадор хонадонга келган кишилар кўнгилларидан чиқариб пул беришади. Марҳумнинг оиласи бу пулни олишни хоҳламаса, йиғилган маблағ мозорни обод қилиш учун сарф этилади. Бизда эса, аксинча, азадор хонадон ҳам маънавий, ҳам моддий жабр кўради. «Қабристонлар фонди»га счётлар очилгани жуда ўринли.

Ж. БОЛТАБОЕВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 1949 йилдан КПСС аъзоси, Бағдод райони.

●

Бизда ҳам мурдани сувга олиш вақтида хайрлашувга кирган яқинлари томонидан ғассолга кўрмана пули бериш, одамларга пул, чой, рўмол тарқатиш иллати чиқиб қолди. Маҳалла комитети аъзолари билан бунга қарши қаттиқ кураш бошладик. Бу курашда янги ташкил этилган Хотира кунларининг фойдаси катта бўлади, деб ўйлаймиз.

Дафн маросимларига оид ҳал қилинмаган кўп муаммолар бор. Масалан, жойларда ташкил этилган дафн этиш бюросининг ишини кескин жонлантириш керак. Кўпинча автобус, юк машинаси, гулчамбар сингари дафн маросими учун зарур нарса ва воситаларни тополмай сарсон бўламиз. Бизнингча, қабр тошлари қўйишда ҳам тартиб, инсоф ва адолат керак. Шундай қилинса, одатлар динийми, миллийми, деган саволларга ҳам ўрин қолмас эди.

М. ДАДАХОНОВ,
Марғилон шаҳридаги «Яккабоғ» маҳалла комитети раиси.

●

Тўғри, кўп ерларда сохта диндорлар марҳумнинг уйига унинг руҳини шод этиш учун эмас, ҳамёни ва жиғилдони дардида ташриф буюришади. Газетада айтилганидек, ярамас иллатлар бизнинг Йўлдошобод қишлоғимизда ҳам бор. Бунга қарши маҳалла комитети активлари қишлоқ Совети раҳбарлигида қаттиқ курашиши керак, деб ўйлайман.

Т. ТЕШАБОЕВ,
Охунбобоев районидаги А. Ниёзов номли совхоз ишчиси.

●

Яқинда қишлоғимизда эллик ёшдаги бир киши вафот этди. 100—150 хотинга ва гўяндага ҳар садр айтилганда пул бериб турилди. Марҳумни уйдан олиб чиқиш пайтида тобут устига духоба, атлас ва бошқа қимматбаҳо матолар йиртиб отилди, танга, қоғоз пуллар сочилди. Бу нарсалар лойга қоришиб, одамлар оёғи остида қолиб кетди. Шунда мен маҳалла комитети ва қишлоқ Совети ижрокоми раҳбарлари номигагина ишлаётганидан хафа бўлиб кетдим.

О. ЁҚУБОВ,
Ховос район, Тимирязев номли совхоз.

●

Биз яшаб турган «Жомбой» совхозида ҳам азага келган ёшларга 3, қариларга 10 сўмдан пул берилади. Муллаларнинг каттасига 3 метр духоба, қолганларига ўртача 25 сўмдан пул тўланади. Марҳум саксон ёшдан ошган бўлса тобутнинг устига ёпилган кийимларни ҳам табаррук деб олиб кетишади. Агар ёш одам ўлган бўлса дуррага икки юмалоқ чой, нон, ярим килодан қанд тугиб кузатилади. Бу нарсаларни кўнгли тортмаганлар сувгами, чеккароқ дарахт тагигами ирғитиб кетишади ёки мол-қўйларига ем қилиб беришади.

Н. ИСМАТОВА,
Самарқанд область Жомбой райони.

●

Бизнинг районимизда ҳам азалар мисоли тўйдек ўтяпти. Ўлик кўмилгач, учи, еттиси, қатор пайшанбаликлари, қирқи, эллик иккиси, ҳайит ошлари, йили ва ҳоказо... Бу маросимларнинг барчасида жонлиқ сўйилиб, юртга ош берилади. Дастурхонга писта, бодом, шўрданак, ёнғоқ, турли ширинликлар тўлдириб ташланади. Таъзияга келган кишиларнинг писта чақиб, торт еб ўтиришларини бир кўз олдингизга келтиринг-а!..

Р. ЭШНАЗАРОВА,
Хазорасп райони.

●

Мақолани маҳалла активлари йиғилишида муҳокама қилдик. Сўзга чиққанлар, унда халқнинг дилида тугилиб юрган энг нозик муаммолар кўтарилганлигини таъкидладилар. Айтилган сарф-харажатларнинг кўпгина кўринишлари бизнинг маҳаллада ҳам содир этилаётир. Масалан, дафн куни, пайшанбаси, якшанбаси, йигирмасида, қирқида 50-60 килолаб гуруч дамлаб, юртга ош тортиш авж олиб кетмоқда. Бундан ташқари мастава, манти, турли пишириқларни айтмайсизми!

Мақоладан хулоса чиқариб, маҳалла комитети қошида беш кишидан иборат комиссия тузилди. Бу комиссия зиммасига дафн маросимларини тартибли ўтказиш юклатилди. Мақола яна бир мунозарали муаммо — марҳумларни зиёрат қилиш, қабристонларни обод этиш борасидаги турли бемаъни миш-мишларга зарба берди.

Ф. НУРИДДИНОВ,
Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов районидаги «Октябрь 40 йиллиги» маҳалла комитети аъзоси.

●

Бу қандай бедодликки, сағирларнинг ризқини таловчи дастурхончи ва сохта муллалар кўнглига келган ишни қилиб юраверсалар! Омма орасида атеистик тарбияни кучайтириш ҳақидаги партия кўрсатмалари нега бажарилмайди?

Оиланинг тинчлиги, болалар соғлиғининг мустаҳкамлиги — Ватанимиз мустаҳкамлиги деган гап. Масалага шу нуқтаи назардан ёндашадиган бўлсак, маҳаллада башаралари очиб ташланган очкўз дастурхончи ва сохта диндорлар жамиятимиз душманларидир. Жойлардаги партия, совет ташкилотларининг бу борадаги сиёсий ҳушёрлиги, активлиги қани?!

Х. БОБОЕВ,
Ф. Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти 2-курс студенти.

●

Мақолани аҳоли ўртасида ўрганиб чиқдик. Эскилик сарқитлари, кераксиз олди-бердилар бизнинг қишлоғимизда ҳам давом этаётганлиги ҳақида кўпчилик куюниб гапирди. Мақолада айтилган фикрлар асосида ўз иш фаолиятимизни қайта қурамиз. Хотира кунларини уюшқоқлик билан ўтказиш борасидаги фикрларга тўла қўшиламиз, қўллаб-қувватлаймиз.

А. МАМАДАЛИЕВ,
Задарё район «Гигант» колхози «Қўғали кўл» маҳалла комитети раиси.

●

Тўғри, янгилик осонликча ҳал бўлмайди. Атеистик темани ёритишда газетанинг позициясини табриклайман.

Бизнинг қишлоқ имоми ҳам мозорларни обод қилиш баҳонасида одамлардан доим хайр-садақа йиғади. Аммо қишлоқ қабристони кўп йиллардан буён атрофи чала тўсилган, тартибсиз, қаровсиз ҳолда. Шу маънода газетанинг «Қабристонлар фонди»га счётлар очиш ҳақидаги таклифи сира кечиктирилмасдан ҳал қилиниши зарур.

М. АБДУМАЖИДОВ,
Қирғизистон ССР Ўш области, Бозорқўрғон қишлоғи.

●

Бир хил аёллар бор, ўлик чиққан жойга ҳам тўйга боргандай ясаниб-тусаниб боришади. Бу ҳол азадорлар қалбини қаттиқ жароҳатлайди.

Беш болага ҳам она, ҳам ота бўлиб қолган муштипар бевага матонат тилайман. Яхшиямки, партиямиз, ҳукуматимиз ғамхўр, болапарвар...

Р. ИБРАГИМОВА,
Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси ишчиси.

●

Ўтган йили 27 декабрь куни дадам вафот этдилар. Шундан билдимки, бизда ҳам чой, дурра, совун бериш одати бор экан. Яхши одамларнинг маслаҳати билан дурра тарқатмасликка қарор қилдик. Чунки, оиламизда фақат дадамгина ишлар эдилар. Укаларим ҳали ёш. Ўзим Тошкентда ўқийман.

Бир пайт таъзияга келган хотинларнинг: «Во-ой, дурра беришмади-я» — дейишгани қулоғимга чалинди. Шунда «Эҳ, одамлар, дадамнинг ўлишларини олдиндан билганимизда, тайёргарлик кўрардик, ҳаммангизни рози қилар эдик. Наҳотки, норасида гўдаклар ҳақини талаб кетишдан уялмайсизлар!» дея ҳайқиргим келди.

Студент О. Тошкент шаҳри.

●

Агар тўғри тушунилса, марҳумлар руҳини шод этишда Хотира кунларининг роли беқиёс. Газетанинг бу борадаги фикрлари мутлақо ўринли. Ўтган йили Хотира кунининг ўзида қишлоғимиз қабристонидаги хас-хашаклар йиғиштирилиб, темир панжаралар бўялди. Довдарахтлар экилиб бир қанча ўриндиқлар қўйилди. Буларнинг ҳаммаси Хотира кунининг шарофати эмасми?

Н. КАМАРОВ,
Самарқанд район, «Ленин байроғи» колхозининг аъзоси.

●

Исрофгарчилик ҳозир эмас, қадимда ҳам кечирилмаган. Увол деган сўз ҳам кечагина пайдо бўлган эмас. Болалар ризқини исроф, ҳаётини увол қилган кимсаларга орамизда ўрин йўқ.

М. СУЛАЙМОНОВ,
Қува район, «Правда» колхози.

●

Шоир бўлмасамда, мақолага муносабатимни назмда изҳор қилмоқчиман:

Тирикликда йўқламай ўлганда фарёдинг нечун?
Дилинг тошу кўзда ёш, сохта афғонинг нечун?
Майли гўрков, ювғичи меҳнатига ҳақ олсин,
Пулга ўлчар дуосин домла имоминг нечун?
Ночорликда фарзандлар етим-есир қолдилар,
Қийиб ночор ризқини пайшанба ошинг нечун?
Ўлган кетди, келмасдир у, энди еб-ичмасдир,
Еттию, қирқ, йил ошинг хайр-эҳсонинг нечун?
Ота-онанг ризосин тирикликда олмасанг
Ўлгандан сўнг қабрига мармардан тошинг нечун?

Т. ПИРМАТОВ, Улуғ Ватан уруши ветерани.

●

Одамлар бор, бошингга тушган мусибатдан ҳам манфаат қидиради. «Жигаринг ўлганда қилмасанг қачон қиласан?» деб ҳолингни танг қилади. Қарабсизки, ана шулар касрига ўлик чиққан хонадондан йиллаб файзу барака, соғлиқ, меҳру оқибат кўтарилади. Ана шундай кимсалар бизнинг қишлоқда ҳам бор.

Мени ўйлантирган яна бир нарса, дабдабали қабр тошлари, даҳмалар...

Н. РЎЗИМАТОВ,
Олтиариқ район, Олтиариқ посёлкаси.

●

Бизнинг қишлоқда ҳам дафн маросимлари эскилик сарқитларидан бутунлай халос этилмаган. Қирқ кунгача ҳар пайшанбада, қирқида, учта ҳайитида, йилида биттадан жонлиқ сўйилиб, ош берилади. Мантиқан олиб қарасангиз, бу на ўликка, на тирикка хуш келади.

Н. ОРИПОВ,
Хўжаобод район, «Ўзбекистон» колхози.

●

Учқўрғон райони Киров қишлоқ Совети «Чек» маҳалла комитети мақоладаги дадил фикр ва таклифларни қизғин қўллаб-қувватлайди.

Халқимиз болажон. Аммо биз эскилик сарқитларига асир бўлиб болаларни соғлом, бақувват, билимли, халқига, ҳаётга муҳаббатли қилиб ўстиришни баъзан эсдан чиқарамиз. Бунинг учун бизни партиямиз ҳам, ҳукуматимиз ҳам, келажагимиз ҳам кечирмайди. Бунинг гуноҳи ва зиёнини ҳеч қандай хайр-эҳсон билан ўрнига келтириб бўлмайди.

С. АБДУРАЗЗОҚОВ.
«Чек» маҳалла комитети раиси.

РЕДАКЦИЯДАН:
Ҳурматли газетхонлар! Ёзган хатларингиз учун раҳмат! Мақола муҳокамасида партия, совет, комсомол, жамоат ташкилотлари, адлия органларининг ходимлари ҳам қатнашиб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдирарлар, деб умид қиламиз.
Мунозара давом этади.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ❁ ЭЪЛОНЛАР

СССР Давлат агросаноат комитетининг
ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
АСПИРАНТУРАГА
1987 йил учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги ўқишга: биофизика, ботаника, тупроқшунослик, сабзавотчилик, илмий коммунизм назарияси;

сиртқи ўқишга: микробиология, хусусий зоотехния (ипакчилик), экономика, қишлоқ хўжалигини бошқаришни ташкил этиш ва планлаштириш.

Аспирантурага кирувчилар танлаган ихтисосидан, КПСС тарихидан ва чет тилларнинг биридан (олий ўқув юрти программаси ҳажмида) **кириш имтиҳони топширадилар.**

Аспирантурага кириш ҳақида институт ректори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: кадрлар ҳисоби бўйича шахсий варақа (фотосурат билан), кейинги иш жойидан характеристика, олий ўқув юртини битирганлиги тўғрисидаги диплом копияси (зачёт ведомостидан кўчирма билан), эълон қилинган ишлари рўйхати ёки танлаган ихтисоси бўйича ёзилган реферат, меҳнат дафтарчасидан кўчирма (иш жойидан тасдиқланган).

ҲУЖЖАТЛАР 20 ФЕВРАЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1 МАРТДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700183, Тошкент шаҳри, 183-алоқа бўлими, Аспирантура бўлими.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлати комитети
42-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1986—1987 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ УНИВЕРСАЛ ТОКАРЬ, РЕМОНТЧИ-СЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ, МЕХАНИКА-ЙИҒУВ ИШЛАРИ СЛЕСАРИ, АСБОБСОЗ, ШТАМПОВКАЧИ ИХТИСОСЛАРИ БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади. Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганлар олий ва ўрта ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинади. Ўқувчилар ойига 76 сўм стипендия билан таъминланади. Уларга ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган маошининг 50 проценти тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келган ўқувчилар ётоқхона билан таъминланади. Билим юртида спорт секциялари, вокал-чолғу ва миллий чолғу ансамбллари, техника ижоди тўгараклари ишлаб турибди.

МАШҒУЛОТЛАР — ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА КЎРА БОШЛАНАДИ.

Ўқишга 18 дан 35 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинадилар.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: яшаш жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, саломатлиги ҳақида справка, паспорт, 10-синфни тамомлаганлик ҳақидаги гувоҳнома, 6 дона фотосурат (3х4 см).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Киров райони, Жаҳон Обидова кўчаси, 70-уй (8, 9, 60, 51, 156, 165, 91, 24-автобуслар; 2, 16, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба» боғи бекати). Телефон 34-57.13.

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
13 февраль соат 19.00 да
Ўзбекистон ССР халқ артисти
МАЛИКА АҲМЕДОВАнинг
ИЖОДИЙ КЕЧАСИ

Билетлар театр кассасида сотилмоқда.
33-90-81 телефони бўйича справкалар олиш мумкин.

●

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ
ДИҚҚАТИГА!

«Союзузбекгазпром» Бутуниттифоқ саноат бирлашмаси «Узбекгазификация» трестининг
МУБОРАК ШАҲРИДАГИ 7-КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН КОЛОННАСИ
ТУГАТИЛДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги адресда қабул қилинади: 700070, Тошкент шаҳри, Глинка кўчаси, 41 «а» уй. «Узбекгазификация» тресты.

●

«СОЮЗУЗБЕКГАЗПРОМ» Бутуниттифоқ саноат бирлашмаси «УЗБЕКГАЗИФИКАЦИЯ» трестининг
ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ
ТУГАТИЛДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги адресда қабул қилинади: 700070, Тошкент шаҳри, Глинка кўчаси, 41-«а» уй. «Узбекгазификация» тресты.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Янги программа, Ҳайвонлар аттракциони.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Гематология ва қон қуйиш илмий-текшириш институти коллективи Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министри С. М. Баҳромовга онаси

Майсара МАҲМУДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейи коллективи музей директори С. Ф. Абдуллаевга акаси

Мирҳайдар АБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг «Меҳнат» нашриёти коллективи пахтачилик адабиётлари редакциясининг мудири С. Мўминовга онаси

Зиннат АҲМАДЖОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети коллективи контрол-ревизия бошқармасининг етакчи мутахассиси М. О. Бобомуродовга отаси

Ортиқ БОБОМУРОДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

11 февраль, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00— Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 —Время. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.45 Горнчилар, қаердасиз! 10.15— «Ака-ука Лаутензаклар». Бадиий фильм. 1-серия. 11.35 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильмлар. 17.25 — Концерт. 17.55 — Олтин дарвоза. 18.45 — Фильм-концерт. 19.05 — Дунё воқеалари. 19.20 Қишлоқ хўжалик билимлари университети. 20.05 — «Любовь Орлова». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Ака-ука Лаутензаклар». Бадиий фильм, 1-серия. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.35 — Дунё ва ёшлар.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Жамиятшунослик. 10.05 — Немис тили. 11.05 — Илмий-оммабоп фильм. 11.35 — Ўқув кўрсатуви. 12.05 — СССРнинг монументал санъати. 13.10 — Бадиий фильм. 14.15 — Ўқув кўрсатуви. 14.45 — Умумий биология. 15.45 — Янгиликлар. 15.50 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Здоровье. 19.35— Ҳаракат хавфсизлиги учун. 19.40 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Бизнинг уй. 21.30 — Время. 22.05 — Даврани кенг олинг. 24.00 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. Ритмик гимнастика. 7.30 — Пионер телетайпи. 7.40 Телефильм. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ахборот. 8.20 — Оилада орасталик тарбияси. 16.35 — Адабиёт. 17.10 — Телефильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Алгоритмлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — Сатирик новеллалар. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Қайта қуриш ва юридик фан вазифалари. 20.15 — Табиат сирлари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Амалий давра суҳбати. 23.05 — Бугун оламда нима гап? 23.20 — Ҳужжатли фильм.

ЎзТВ-II. 19.30 — А. С. Пушкин музикада. 20.10 — Ритмик гимнастика. 20.30 — Телефильм. 21.00 — Ҳушёрлик— ҳаёт мезони. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — Реклама. 22.15 — Илмий-оммабоп фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз. 9.30 — Инсон, дин, замон. 10.15 — Дўстларимиз куйлайди. 11.15 — Юность. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Мурод Содиқов куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Юлдузча. 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — Республика ёш композиторлари. 19.20 — Алпга. 19.40 — Миллионлар ленинча университети. 21.00 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.20 — Қишлоқ оқшомлари. 22.30 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт. 23.35 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.